

DESEMBRE 2024 - ANY XLVI - NÚM. 183

LLUMD'OLI

P O R R E R E S

CONTINGUTS

Què pots trobar en aquest número?

- Les *Activitats de l'Agrupació*, entre les pàgines 4 i 9.
- La *Informació local*: amb el noticiari i la pluviometria, entre les pàgines 10 i 11.
- Una columna d'*Opinió* de Joan Ferrà a la pàgina 11.
- Una entrevista a Margalida Mora Llaneras a la quarta entrega de la secció *Política porrerenca en retrospectiva*. Pàgines 12 i 13.
- *La Mirada Indiscreta* a la pàgina 14.
- La secció *Creació* amb l'etimologia de Cesca Roig, el poema de Jaume Rosselló i la glosa de Lluís Sastre, entre les pàgines 14 i 15.
- Una interessant entrevista a Joana Pilar Toledo Ferrer, treballadora i sindicalista. La trobareu a les pàgines 16 i 17.
- Crònica de l'exposició de fotografies de Tolo Salleras, de la mà de Gabriel Noguera. Pàgines 18 i 19.
- Una nova entrega de l'*Espurna associativa* amb un escrit de la Junta Local de l'AECC de Porreres i alguns dels serveis que ofereix aquesta entitat. Pàgines 20 i 21.
- Torna la secció *De Porrera a Porreres* de la mà de Marc Vaqué. Pàgines 22 i 23.
- També torna a col·laborar amb nosaltres Miquel Tomàs amb la seva secció *Sempre fa bon temps*. La trobareu a les pàgines 24 i 25.
- *Notes històriques*: un nou article d'Andreu Veny; la setzena i darrera entrega d'articles sobre malnoms porrerencs i un escrit de Maria Barceló Crespí. Pàgines 26 a 30.
- *L'Espai escolar* a la pàgina 31.
- Una curiosa entrevista a les màquines de l'antiga impremta Rosselló. La trobareu entre la pàgina 32 i 33. No us la perdeu!
- La secció d'*Esports*, amb una notícia sobre el porrerenc Lluís Melià i una entrevista a Antònia M. Suñer Mora de Cristina Sorell Adrover. Pàgines 34 i 35.

C I D'EN CERDÀ .56
P O R R E R E S

P A P E R E R I A
I E S T A N C

esCantó

6 8 8 7 9 0 2 5 0
8 7 1 8 1 1 6 6 9

papereriaescanto@hotmail.com

MANIS

C/Almoina 30, Porreres.
Tel: 971 16 84 56

MUNICH CUBO PEPE JEAN REPLAY SCOTCH & SODA DEEIGUAL new balance adidas

ENCARA NO ETS SUBSCRIPTOR O SOCI DE L'AGRUPACIÓ?

Per poder existir, tant l'Agrupació Cultural com el *Llum d'Oli* necessiten la col·laboració i compromís de la gent de Porreres. Som molts, però encara volem ser més! T'animam a subscriure't a la revista o bé fer-te soci de la nostra entitat, així ens ajudareu a seguir endavant amb la nostra tasca desinteressada en favor de la cultura i la informació al nostre poble.

Preus: si tens menys de 30 anys, el cost és de 20€ anuals. A partir dels 30 anys, el preu és de 35€ anuals. Subscripció a la revista: 15€ anuals. Totels les modalitats inclouen l'enviament del *Llum d'Oli* al vostre domicili!

Contacta amb nosaltres a través de l'adreça: llumdoliporreres@gmail.com

Podeu trobar el *Llum d'Oli* a la venda als següents establiments: estanc Número 1, papereria es Cantó, papereria Nova Pemi, fruiteria Ca na Maria, a l'Escrivania i a la Cooperativa Agrícola.

AGROMART COM EXEMPLE

Desembre de 2024 - Núm. 183

Dipòsit Legal PM 76/1979

Edita:

Agrupació Cultural de Porreres
Carrer d'en Mago, núm. 6
acp@agrupacioculturalporreres.cat
<https://agrupacioculturalporreres.cat/>
www.facebook.com/acporreres
www.facebook.com/llumdoliporreres
@acporreres (Twitter i Instagram)

Coordinació:

Catalina Maria Garí Blanch
llumdoliporreres@gmail.com

Consell de redacció:

Marga Barceló Sagreras
Catalina García Garí
Francesc Melià Barceló
Maria Antònia Nicolau Rosselló
Gabriel Noguera Vich
Marc Prieto Gornals
Cesca Roig Sampol
Cristina Sorell Adrover

Col·laboradors/es:

Joan Barceló Barceló
Maria Barceló Crespi
Germanes Barceló-Crespí
Tomeu Barceló Sansó
Joan Ferrà Sansó
Tià Lliteres Lliteres
Joan Melià Garí
Joana Mora Cerdà
Jaume Rosselló Tomàs
Lluís Sastre Barceló
Miquel Tomàs Burguera
Marc Vaqué Vidal
Andreu Gabriel Veny Miró

CEIP Climent Serra i Servera
Club Scrabble de Porreres
Junta Local AECC Porreres

Fotografies:

Arxiu Agrupació Cultural
Diari Digital Tot Pla
Web i Facebook de l'Ajuntament
Membres de la Redacció

Correcció lingüística:

Catalina Maria Garí Blanch

Coberta:

Fotografia cedida
per Miquel Móra Mulet, a
qui volem agrair la seva
col·laboració.

Imprimeix:

Gràfiques LLOPIS, S.A.
Tel. 971 58 04 89
e-mail: disseny@grafiquesllopis.com

*Els articles publicats reflecteixen
únicament l'opinió dels seus autors.*

A la passada edició de la Nit de la Cultura que organitza l'Obra Cultural Balear, l'empresa porrerenca Agromart va rebre el premi Francesc de Borja Moll, per apostar pel producte agroalimentari local i pel seu compromís amb la llengua catalana com a vehicle de comunicació als seus establiments, així com en les publicacions en xarxes socials, premsa, cartells i fulletons publicitaris. Des de les pàgines del *Llum d'Oli* volem fer-los arribar la nostra felicitació.

L'empresa, que va creixent i consolidant-se arreu de l'illa, podria haver optat per un altre model lingüístic, atès que molts dels seus establiments estan en zones de baixa incidència de persones catalanoparlants. I no debades moltíssimes empreses, d'acord amb aquella idea que «en español mejor, que nos entendemos todos», no ho fan. En el discurs de recepció del premi, Rafel Figuera expressava «tenim molt clar d'on venim i cap on volem anar, i emprendre un negoci en català no va ser cap elecció, no hi va haver debat, va ser un procés natural». Una naturalitat, la de viure plenament en català, que no apliquen altres empreses mallorquines i amb una idea d'arrelament al territori pareguda a Agromart, com el cas dels veterans supermercats Hipercentro, en què la llengua de comunicació és el castellà.

Amb tot, més enllà de les iniciatives individuals i col·lectives del món associatiu, pensam que val la pena reconèixer les empreses que aposten per la nostra llengua i, en aquest sentit, el guardó és un encert. És un encert i és també una responsabilitat. Perquè la iniciativa privada també té capacitat i responsabilitat d'aportar i treballar per a la normalització de la llengua.

A Porreres són moltes i diverses les empreses, els petits comerços i els negocis que van fent aquesta tasca des de fa estona. Moltes d'elles, per cert, s'anuncien en aquest mitjà. Elegint la llengua catalana per a publicitar-se aposten per la normalitat de què parlam. Però també és cert que trobam exemples del contrari, que usen el castellà o l'alemany com a llengua de comunicació. Tot això esdevé un fet un tant estrany —i en algunes ocasions, absurd— en l'entorn on s'anuncien.

Alguns exemples d'aquestes darreres potser no han tingut els coneixements ni el suport necessari per a fer-ho. Per això, l'Agrupació Cultural, com ja va fer anys anteriors, es posa a disposició per a ajudar-los a fer normal allò que, de moment, encara és normal a Porreres: viure en català. Els convidam a fer aquesta passa i els volem acompanyar en aquest recorregut.

**SUBSCRIU-TE AL
LLUM D'OLI AQUÍ**
Escaneja aquest codi QR
i ompl el formulari

QUATRE POETES MALLORQUINS

Dissabte, 19 de novembre, Joan Miralles Montserrat vengué a l'Agrupació per a presentar-nos el nou llibre que ha publicat *Quatre poetes mallorquins: LL. Moyà, J. Vidal, J.M. Llompart i B. Bonet*. L'acompanyaren el catedràtic Pere Rosselló i el doctor Climent Picornell. Aquesta obra ens permet accedir a quatre poetes importantíssims per a la nostra cultura a partir d'entrevistes fetes per Joan Miralles l'any 1980.

CIVILITZACIONS ANTIGUES: MESOPOTÀMIA I EGIPTE

Dia 25 d'octubre el Dr. Francesc Ramis Darder va impartir la segona sessió del curs Lliçons d'història: *Civilitzacions antigues: Mesopotàmia i Egipte*. En aquesta lliçó va ressaltar la importància de conèixer la cultura d'aquests dos territoris, ja que tot el saber prové d'aquestes civilitzacions: la ciència, la literatura, l'escriptura, la religió... Després de fer un interessant recorregut per cada una d'elles i explicar-ne els trets d'identitat, va concloure la lliçó parlant de com el pensament grec, per una banda, i el bíblic i cristià, per l'altra, varen configurar l'Europa de l'època clàssica, i com amb el Renaixement es varen recuperar aquestes arrels que ens han arribat fins avui dia.

BIZANCI I ISLAM MEDIEVAL

Divendres, 22 de novembre, la doctora Maria Barceló Crespí, en el marc del curs Lliçons d'història, ens parlà sobre *Bizanci i l'Islam medieval*. Amb ella vam poder acostar-nos a dues grans cultures i civilitzacions medievals. Per una banda, l'Imperi Bizantí, hereu de l'Imperi Romà; per altra, l'Islam, nascut al segle VII a Aràbia.

SOCIETATS I CULTURES MEDIEVALS

El divendres, 13 de desembre, la doctora Maria Barceló Crespí impartí la lliçó *Societats i cultures medievals*, en el marc del curs Lliçons d'història. Amb l'exposició Maria Barceló va plantejar una sessió molt original destinada a reconèixer variats i vastos elements de les cultures medievals d'arreu d'Europa, des de la literatura a l'art, passant pels grans exemples d'arquitectura, com el romànic o el gòtic.

EIXIDA CULTURAL I PAISATGÍSTICA PER TERRES DE SANTA EUGÈNIA

El diumenge, dia 1 de desembre, vàrem trescar pel terme de Santa Eugènia visitant el poble i els seus llogarets: ses Olleries, ses Coves i ses Alqueries. Endemés poguérem observar alguns grans aljubs, visitàrem la cova de Lourdes i l'església parroquial posant especial atenció en el retaule major (s. XVIII) obra de fra Albert Borguny; també recorreguérem el nucli urbà i pujàrem fins al monument dedicat al Sagrat Cor des d'on es veu una esplèndida panoràmica sobre bona part de les comarques del Raiguer i del Pla.

ILLES ESCAPÇADES, DE MARGALIDA SOLIVELLAS

Divendres, 29 de novembre, es va presentar el llibre *Illes escapçades*, de Margalida Solivellas. La presentació va anar a càrrec de Lluís Mestres, periodista i company de feina de l'autora. Solivellas ha estat durant trenta-sis anys la corresponçal de TV3 a les Illes Balears i amb aquest llibre ha ofert una mirada diferent a l'actualitat, sobretot per tot el bagatge recollit en la seva extensa vida professional. L'acte va ser molt entretingut i amè, ja que Lluís Mestres va jugar amb el títol i amb quatre folis que volien significar una baralla de cartes. Es varen escapçar les cartes i l'autora en va triar una que anava lligada a un tema concret. Els temes seleccionats eren: corrupció, monarquia, territori/paisatge i turisme.

Com diu l'autora: és un llibre periodístic, és la memòria d'uns anys que tothom coneix. Parla de personatges que ens són familiars. I a més a més, tracta temes de totes les illes, fet que li ha permès fer un viatge literari de Menorca a Eivissa i de Formentera a Mallorca. Un llibre que segurament no deixarà indiferent a ningú.

**COOPERATIVA AGRICOLA
DE PORRERES**
(Sdad. Coop. Ltda.)

Tel.: 971 64 71 81
E-mail: agricolaporreres@hotmail.com
Carrer de sa Cooperativa, 29
07260 Porreres - Illes Balears

EIXIDA CULTURAL I PAISATGÍSTICA PER TERRES D'ALCÚDIA

El diumenge, 3 de novembre ens dirigirem cap a Alcúdia, una de les poblacions mallorquines que compta amb un gran cabal de patrimoni cultural.

Entre altres indrets visitarem l'església de repoblació de Santa Anna (s. XIII) i la cova de Sant Martí lligada als primers temps de culte cristià a Mallorca. Recorreguem les murades i observarem de prop la porta de Sant Sebastià. I encara arribarem al santuari de Nostra Dona de la Victòria. Com sempre, no mancaren les explicacions oportunes a cada indret.

Ens acompanyaren Francisca Serra Cifre, historiadora, i Antoni Domingo Pons, arquitecte i especialista en les murades. Una i altre, bons coneixedors del seu poble.

MARE NOSTRUM, UN MAR DE PARAULES

Divendres, 8 de novembre s'impartí la tercera sessió del curs Lliçons d'història. Aquesta ocasió fou a càrrec d'Antoni Janer Torrens que ens parlà del món clàssic a partir d'un viatge per la història de les paraules. Les aigües de la Mediterrània, el *Mare Nostrum* dels romans, ens ha regalat moltes paraules al mateix temps que fou escenari de molts episodis mitològics. La lliçó va pretendre donar a conèixer el ric patrimoni lingüístic i cultural que amaga el nostre pont de mar blava.

L'UNIVERS DE LES COSES PETITES. VIATGE A LES FRONTERES DE LA CIÈNCIA

La Dra. Carmen Rotger Pons va impartir una lliçió dia 30 de novembre de 2024. Aquesta científica pertany al departament de Química de la UIB i també a l'Institut Menorquí d'Estudis. El títol de la seva xerrada va ser *L'Univers de les coses petites: viatge a les fronteres de la ciència*. La Dra. Rotger va explicar en què consisteix el món nano, que fa relació a escales molt petites en les quals s'agrupen els àtoms per a formar estructures més grans, com són les molècules. La xerrada va posar en relleu la rellevància de la seva recerca en camps com la biotecnologia.

CUINA DE L'ESPERANÇA, DE TOMÀS VIBOT

El passat dia 6 de desembre va tenir lloc la presentació del llibre *Cuina de l'esperança. Gastronomia i etnografia mallorquina de Nadal*, de Tomàs Vibot. Amb ell poguérem fer un repàs d'aquells plats tradicionals del Nadal mallorquí, tant salats com dolços. Des de l'indió i la porcella acompanyats amb salses d'ametla o magrana, fins a la gran varietat de torrons, massapans... amb l'ametla com a clara protagonista. Realment el menjar esdevé un símbol que ens connecta amb les nostres arrels.

CONFECCIÓ A MIDA
DISSENY INTERIOR
DECORACIÓ TÈXIL

CHITÓN
DECORACIÓN

www.chitondeco.com

info@chitondeco.com

DAGMAR & ERICH FUSS
07260 Porreres/Mallorca
Ctra. Porreres – Campos km 0,4

Tel. 971-16 82 57
Fax 971-16 85 28

CLUB DE LECTURA

En el passat *Llum d'Oli* us fèiem saber que estàvem llegint *El temps de les magranes*, de la santjoanera Caterina Karmany. És la seva primera novel·la, en la qual ens narra dues històries, la de la padrina i la neta, en dues èpoques distintes. Tracta molts temes: el retorn al poble d'origen de la protagonista, la vida rural a l'interior de Mallorca, l'empoderament de les dones... Aquestes són les protagonistes de la novel·la, heroïnes anònimes que a la seva manera i segons l'època i les circumstàncies que els ha tocat viure, han de lluitar per continuar endavant. Dia 29 d'octubre la mateixa autora ens acompanyà a la tertúlia. Ens parlà del seu procés creatiu i d'escriptura, de com va construir els personatges, d'allò que la inspira... Gaudírem molt de la conversa i des d'aquí volem agrair la seva amabilitat i que es mostrés tan propera.

Hem llegit, a continuació, una obra ben diferent *Baumgartner*, la darrera novel·la del recentment desaparegut escriptor nord-americà Paul Auster. Per a algunes de nosaltres aquesta lectura ha suposat el descobriment de l'autor; per a altres, que ja n'érem seguidores, la confirmació que estam davant un mestre de la literatura. La importància d'allò quotidià, el poder de l'atzar, la vida, l'amor, la mort... encara són els temes essencials de la seva obra. Històries dins de la història i un final d'aquells que dona molt a parlar i no deixa ningú indiferent.

Ens retrobarem l'any que ve, ja pel gener, per a comentar *Aurora Picornell*, de David Ginard Ferón.

NOTA PER ALS LECTORS

Sebastià Lliteres Lliteres

Després de 34 números i 8 anys com a membre de la redacció del *Llum d'Oli*, arriba el final d'aquesta meravellosa i intensa etapa.

Alguns recordareu que fa aproximadament un any i mig ja vaig dirigir-me a tots vosaltres informant-vos que tot i seguir a la redacció, deixava la coordinació de la revista que des de 2017 havia gestionat juntament amb na Catalina Maria Garí Blanch. Però des d'aquell moment el meu cap ha anat cavil·lant i he canviat d'opinió, i crec que és important expressar breument quins són els motius que m'han duit a prendre aquesta decisió.

Ho resumiré en dues causes principals i ho faré sincerament, sense amagar res: en primer lloc, i després de reflexionar-ho, crec que el millor per a la revista, la Redacció i l'Agrupació és que una persona que té la representativitat política que tenc jo en aquest moment, no formi part de la Redacció. Sé que no tothom estarà d'acord amb això, però per la meua tranquil·litat personal i per no posar en compromís cap dels meus companys del *Llum d'Oli*, pens que és millor així. Ho dic cansat de sentir comentaris que mesclen ous amb caragols dient que la meua presència influeix en una suposada tendència política de la revista. Sé que, en certa manera, partint pot semblar que estic donant la raó a aquells que diuen això, però res més lluny de la realitat.

I, en segon lloc, pens que ara és un bon moment per a deixar la redacció perquè pugui entrar qualche veu nova, que aporti aire fresc i noves visions, que sempre fan falta. Concretament, s'ha produït una nova incorporació que estic convençut que farà una feina fantàstica: na Margalida Barceló Sagreras. Molta sort i endavant!

Vull donar les gràcies a totes les persones amb qui he compartit redacció des d'aquell relativament ja llunyà 2017 i també a totes les persones que han col·laborat amb la revista durant aquests anys i amb qui he tengut el plaer de tenir-hi contacte. He tengut l'oportunitat de contribuir a donar veu a gent molt potent i que tenen moltes coses a dir sobre el nostre poble i me'n vaig molt satisfet de la feina feta en equip.

Gràcies a tota la gent que fa possible aquesta finestra a la cultura, a la reflexió, a la informació i a la "porrerencitat", i que ho fan des del voluntariat i sense cobrar res. Però, especialment i sobretot, gràcies a na Catalina Maria Garí Blanch, per TOT el que hem compartit. Sense tu no hagués estat el mateix.

Seguiré contribuint i donant suport a aquesta meravellosa iniciativa que des de 1978 dona llum a la nostra vila, però ara des d'una altra posició.

Salut i cultura!

Bàrbara-Art
DECORACIÓ - ANTIC

Gabriel Cortés

MESTRE ARTESÀ LLAUNER

FANALS MALLORQUINS - RESTAURACIÓ DE METALLS

Pl Moli de N'AMENQUAL, 10 - Telèfon i Fax 971 64 72 41 - 07260 PORRERES

EL CLUB SCRABBLE PORRERES: DE LA LLAVOR INICIAL A L'ECLOSIÓ DEL 10È MUNDIAL DE SCRABBLE EN CATALÀ

Club Scrabble de Porreres

En l'edició anterior del *Llum d'Oli* poguérem llegir que el Club Scrabble Porreres havia duit a terme una activitat per Sant Roc i també l'anunci que el novembre el Mundial de Scrabble en Català se celebraria a la vila. Aquests dos esdeveniments ens han menat a explicar a grans trets què és l'Scrabble i a fer un repàs a la història de la pràctica d'aquest joc a Porreres.

L'Scrabble és un joc de taula que resisteix els embats digitals, com l'*Apalabrados* o el *Word Master*. Consisteix a formar paraules entrelaçades amb fitxes de lletres que els jugadors treuen aleatòriament d'un saquet i a fer el màxim de punts possibles combinant les lletres sobre les caselles del tauler. En l'Scrabble hi compta l'estratègia, els coneixements lingüístics i, com en tot joc, també l'atzar.

El Club Scrabble Porreres

Just abans del Nadal de 2012, amb la iniciativa i el mestratge de Magdalena Morell, un grup de porrerencs començaren a jugar a Scrabble al local de l'Agrupació Cultural, i així va néixer el Club Scrabble Porreres. A més de Magdalena Morell, entre els primers jugadors hi havia Joana Aina Matas, Joana Aina Roig, Caterina Oliver, Margalida Barceló, Maria Sampol, Pau Arranz... Tenim l'honor de ser el primer club de l'illa. L'estiu que va venir davant, per Sant Roc, el Club ja va organitzar el I Torneig de Scrabble en Català de Porreres, i les jugadores porrerencs participaren en torneigs a altres localitats. L'11 d'octubre de 2014 el club porrerenc,

sempre sota l'aixopluc de l'Agrupació Cultural i amb l'ajut de l'Ajuntament de Porreres, també va organitzar el I Campionat de Scrabble de Mallorca en Català, que va donar peu al Club Scrabble Manacor, el més actiu dels Països Catalans.

Malauradament, diverses circumstàncies, que culminaren amb la mort de l'enyorada Magdalena Morell, feren que el Club quedàs en estat letàrgic, fins que el juny passat la iniciativa de la porrerenca d'adopció Beatriu Defior va engrescar algunes de les jugadores d'aquell club primigeni, i de nou sota el paraigua de l'Agrupació Cultural el Club Scrabble Porreres es va tornar a posar en marxa amb partides setmanals els dimecres al local del carrer d'en Mago. Setmana rere setmana s'hi han anat sumant jugadors, i ara mateix el Club compta amb una vintena, la majoria dones, un fet destacable si tenim en compte que en el circuit habitual de les competicions d'aquest joc hi ha una presència majoritària d'homes.

Així, cada dimecres, les jugadores que en saben una mica més anaven ensenyant les novelles, les destreses del conjunt de jugadores augmentaven, la puntuació de les partides pujava i, sobretot, eren dues hores divertides adquirint coneixements lingüístics, fent càlcul mental, cavil·lant estratègies de joc... L'engrescament pel joc de paraules i les ganes de donar-lo a conèixer van dur el Club a organitzar

aquest Sant Roc passat una partida duplicada (en què tots els jugadors juguen amb les mateixes fitxes i amb un mateix tauler), que va ser un èxit de participació i que ja deixava entreveure el potencial d'organització del club porrerenc, que culminaria aquest novembre passat.

El 10è Mundial de Scrabble en Català a Porreres

El Campionat Mundial de Scrabble en Català és una competició que se celebra cada dos anys d'ençà de 2005, i que organitza actualment l'Associació de Jugadors de Scrabble en Català. La competició consta de deu partides (d'un màxim d'una hora cadascuna), repartides entre els dos dies que dura el Mundial. L'esdeveniment reuneix els millors jugadors de per tot arreu i desperta prou interès mediàtic, com es va poder veure en el ressò que va tenir en la premsa escrita i en la televisió aquest darrer Mundial celebrat a la vila.

Després d'un mes i mig llarg de gestions i força feina, amb el lideratge de la jugadora local Beatriu Defior, es va materialitzar el 10è Mundial de Scrabble en Català a Porreres, que es va dur a terme a la Biblioteca Municipal els dies 16 i 17 de novembre. Era el segon cop que se celebrava a Mallorca, després que el 2018 es jugàs a Manacor. Els porrerencs que guaitaren a s'Escorxador s'admiraren de veure les dues sales plenes de fileres de jugadors, un davant l'altre, amb una concentració màxima i un silenci sepulcral.

Hi van participar un total de seixanta dels millors jugadors del circuit, entre els quals el campió de les dues darreres edicions del Mundial, Carles Cassanyes, i jugadors històrics com Lluís de Yzaguirre, un dels creadors del joc en català. Podeu llegir la crònica completa de l'esdeveniment a <https://www.mundialscrabble.cat>.

Pel que fa als resultats, el pòdium quedà així: campiona mundial, Aina Garcia (Club Scrabble Manacor); subcampiona mundial, Beatriu Defior (Club Scrabble Porreres), i tercera posició, Antoni Riera (Club Scrabble Manacor). Aquests guardonats i la resta (millor jugada, millor jugada amb ela geminada, millor debutant en un mundial, millor jugador sub 1200 i millor jugador sub 1000) s'endugueren un trosset de Porreres amb el trofeu, obra de Biel Cortès amb la col·laboració de Mateu Lliteres.

Quant a la participació porrerenca, el Club Scrabble

Porreres no pot estar més orgullós del subcampionat assolit per la nostra jugadora Beatriu Defior, que ens va tenir amb l'ai al cor fins al darrer moment. Va anar invicta fins a la vuitena partida i es disputà el Mundial a la darrera partida amb la campiona Aina Garcia.

Pel que fa a la resta de jugadores del Club de Porreres, n'hi va haver quatre que jugaren les dues jornades del Mundial: Joana Aina Matas, Joana Aina Roig, Maria Sampol i Pia Verger, i una altra jugadora, Caterina Surreda, jugà només dissabte al matí.

Podem dir que el Mundial de Scrabble de Porreres ha iniciat un canvi de cicle principalment per dues raons. La primera és que per primera vegada guanyava la competició una dona, i el subcampionat també. La segona és que, tot i haver-hi una representació dels millors jugadors continentals, en els tres primers llocs hi va haver tres illencs: la manacorina Aina Garcia, la porrerenca Beatriu Defior i el manacorí Antoni Riera; cal dir que fins ara cap jugador de fora del Principat no havia ocupat mai cap lloc del podi. El Club del nostre poble, amb la col·laboració essencial de l'Ajuntament de Porreres, i amb voluntat, organització, il·lusió, feina en equip i sobretot amb un grup de membres del Club entregades, ha aconseguit organitzar un mundial amb una logística impecable: preparació dels espais, acollida als jugadors de fora de l'illa, organització del material, àpats, actuació del grup Tallats de Lluna... Els nombrosos missatges que ens han fet arribar els jugadors de tot el país eren unànimes: l'organització del Mundial a Porreres ha estat de primera i ha deixat el llistó molt alt per a futures edicions. Que sigui el preludi d'una llarga vida del Club!

NOTICIARI PORRERENC

Redacció

MEDALLES D'OR AL PROGRAMA D'EDUCACIÓ VIÀRIA DE PORRERES

Segons informació del govern de les Illes Balears, el 19 de novembre, la Unió de Caps i Directius de Policia Local; i la Federació Estatal de Tècnics de Seguretat Viària, varen lliurar quatre medalles d'or, tres d'elles a l'Ajuntament de Porreres pel projecte «Motor d'aprenentatge: forjant futurs» amb l'objectiu de combatre des d'un punt de vista didàctic, social i ecològic la problemàtica mediambiental i de seguretat viària que comporta l'abandonament de vehicles a la via pública.

GALA DE L'ESPORT 2024

El divendres, 29 de novembre, es va celebrar una nova Gala de l'Esport a Porreres, en aquest acte es va fer valdre la dedicació de persones i associacions que han impulsat l'esport al nostre poble. Enhorabona a tots els premiats!

AGROMART, PREMI FRANCESC DE BORJA MOLL

El 8 de desembre s'anunciava que l'empresa porrerenca Agromart havia estat premiada, per l'Obra Cultural Balear (OCB), *per haver fet una aposta clara pel producte de proximitat, posar en valor els productors agroalimentaris de Mallorca* i, especialment, pel seu compromís en l'ús del català en els seus establiments.

LA FILHARMÒNICA PORRERENCA I L'ESCOLANIA DE LLUC

El 17 de novembre a l'auditori de Porreres i el 22 de novembre al Teatre Principal de Palma, la Filharmònica Porrerenca amb els blauets de Lluc, varen dur endavant la proposta musical *Mallorca i la Mediterrània* un recull d'obres d'autors mallorquins i d'altres compositors que s'han inspirat en la nostra illa. Un concert que va omplir els dos auditoris i va portar el públic a un viatge de melodies entre les Illes i la Mediterrània.

DONAR PER REBRE

Joan Ferrà Sansó

Darrerament, a les xarxes socials s'hi multipliquen discursos cridaders que polemitzen sobre el paper dels impostos. Amb l'excusa de defensar la llibertat, sovint amaguen una exaltació de l'individualisme que posa en risc la cohesió social.

Pagar impostos no hauria de ser vist com un càstig, sinó una oportunitat de participar en el "contracte social" que sustenta els serveis públics. Gràcies a aquests, compartim recursos que beneficien tota la comunitat. Reduir o eliminar impostos no implica més llibertat personal, sinó menys oportunitats col·lectives: des d'infraestructures com carreteres o l'enllumenat fins a serveis essencials com educació, sanitat o ajuts socials.

Aquests missatges simplistes ignoren la complexitat del tema. I si no existissin els impostos? Com es mantendrien les infraestructures i els serveis? Jo vull pagar impostos perquè altres estudiants puguin gaudir d'una educació pública i de

qualitat, com ho vaig fer jo. Vull pagar impostos perquè les famílies puguin veure néixer els seus fills en hospitals públics i de referència, com va fer la meua filla. Vull pagar impostos perquè els bombers tinguin els recursos adequats per a apagar incendis o perquè els aturats rebin suport laboral quan ho necessitin, entre tants i tants d'altres exemples que hi podria afegir.

Cal combatre aquests discursos fent reflexionar sobre la importància de l'esforç col·lectiu. Lluny de ser un desavantatge, els impostos són una eina per a garantir una vida digna per a tothom. Defensar-los és apostar per una societat cohesionada i solidària. Les xarxes són plenes d'informació, però també de desinformació. Hem de qüestionar-nos què amaguen aquests missatges i si volem viure en l'oxímoron d'una societat individualista. La raó és que només amb la solidaritat podrem construir un futur més just.

PLUVIOMETRIA

Germanes Barceló-Crespí

OCTUBRE

Dia 3	0,5 litres/m ³
Dia 7	inapreciable
Dia 12	inapreciable
Dia 15	0,1 l/m ³
Dia 20	0,5 l/m ³
Dia 22	inapreciable
Dia 26	12,5 l/m ³
Dia 27	89,5 l/m ³
Dia 31	inapreciable
TOTAL	103,1 l/m³

NOVEMBRE

Dia	17'7 litres/m ³
Dia 3	inapreciable
Dia 5	1'8 l/m ³
Dia 6	33'2 l/m ³
Dia 7	2'5 l/m ³
Dia 9	4'3 l/m ³
Dia 10	0'1 l/m ³
Dia 12	14'3 l/m ³
TOTAL	73'9 l/m³

DESEMBRE

Dia 2	0,6 litres/m ³
Dia 3	6,8 l/m ³
Dia 9	0,5 l/m ³
Dia 1	15,3 l/m ³
Dia 12	11,7 l/m ³
Dia 22	3,2 l/m ³
Dia 31	1,5 l/m ³
TOTAL	39,6 l/m³

RESUM PLUVIOMÈTRIC DE L'ANY 2024

Gener	43,5 litres
Febrer	41,3 litres
Març	40,0 litres
Abril	26,7 litres
Maig	10,4 litres
Juny	10,2 litres
Juliol	0,5 litres
Agost	37,3 litres
Setembre	49,0 litres
Octubre	103,1 litres
Novembre	73,9 litres
Desembre	39,6 litres
TOTAL	575,5 litres

**CA'N
GUILLEM**
ENTRE PANSTAPESPIZZES

AV. BISBE CAMPINS, 1 PORRERES

971 647 495

LA IMPORTÀNCIA DE FER FEINA PER UN POBLE, I NO PER UN PARTIT

Cesca Roig Sampol i Cristina Sorell Adrover

Margalida Mora Llaneras, porrerenca nascuda l'any 1953, de can Bum-bum i Racó de malnom, va començar la seva trajectòria professional amb feines a la recaptació de tributs i de contable, però quan el mestre Tomeu Gil li va comunicar que a l'escola de Petra necessitaven una mestra, ella no s'ho va pensar gaire i va acceptar la feina. L'experiència li va agradar tant que va decidir estudiar magisteri.

Ha estat mestra a Son Servera, Montuïri, a l'IES Felanitx i a l'IES Santanyí, però la major part de la seva carrera docent la va exercir a l'Escola Nova, ara CEIP Climent Serra i Servera, on també va ocupar el càrrec de directora durant sis anys i on es va jubilar.

Na Margalida es va presentar a les eleccions de 1987 com a independent, amb la candidatura del partit

Alianza Popular encapçalada per Pep Roig de Son Amat. Alianza Popular va ser la llista més votada i va guanyar les eleccions, però no va aconseguir la majoria absoluta. El regidor del PSOE, Miquel Ferrà, es va abstenir a la votació i en Pep el va premiar amb un nomenament de tinent batle i la regidoria d'obres i urbanisme. Unió Mallorquina, encapçalada per Jaume Martorell, quedà com a únic grup a l'oposició ja que el PSM, encapçalat per Joan Barceló, va perdre el regidor que havia obtingut les anteriors eleccions.

Qui és na Margalida Mora? Som una persona molt humana que actua amb el cor. Sempre som allà on em necessiten. He estat al Consell Parroquial, he impartit classes de catequesi, he ajudat a associacions... Em consider una persona molt voluntariosa. No m'agraden les festes amb molta gent, som més de petit comitè, per tant si em necessites, em trobaràs a casa. També som una persona molt creativa i amb molta il·lusió, emprenedora i bastant autodidacta. Com a mare, he intentat fer el millor que he pogut i sabut. Ara tenc un net, estic jubilada i feliç de la vida. Som una persona amb les idees molt clares i quan vaig entrar al consistori i vaig formar part de l'equip de govern, volia donar la cara per tot allò que jo gestionava i així ho vaig fer.

Com vas entrar a formar part de la llista electoral d'Alianza Popular d'aquell 1987? Em van venir a cercar a casa. Jo els vaig dir que si em presentava volia anar a una posició a les llistes amb opcions a ser elegida i poder fer feina. No em consider una persona política i el meu objectiu en tot moment va ser el de treballar per al poble.

Quines varen ser les teves primeres passes? Vaig ser regidora d'educació i cultura. Durant aquell període record que vam aconseguir l'edició d'un llibre de poemes, augmentar el nombre d'actes a la sala polivalent, posar en marxa el concurs de florals, entre d'altres. Diria que dins la vessant educativa és on vaig fer més feines, vaig ser el principal nexa d'unió entre l'escola i l'Ajuntament. També record que vaig proposar il·luminar el campanar, però no ho van acceptar i, mira per on, ara hi està.

També record que tenia poc temps, la meua filla era petita. A mi m'hagués agradat fer més coses, sobretot relacionades amb el món dels llibres. Però no sempre vaig poder dur a terme les meves iniciatives ja que no depenien sols de mi.

Tenies algun referent polític? No.

Quins records tens d'aquell equip de govern 1987-1990? Jo era l'única dona, però no em sentia diferent o menys valorada per això. De fet record haver estat sempre escoltada. També tenc molts bons records d'en Pep. Ell era un home molt noble, no m'algastava els doblers i va pujar molt l'Ajuntament en aquest aspecte.

Pensant amb l'oposició d'aquella legislatura, imagin que Unió Mallorquina creia poder continuar governant, o sigui que no s'esperaven perdre, però no va ser així. Els d'Alianza Popular prenguérem el relleu i férem moltes coses, moltes d'elles visibles. Era necessari demostrar al poble que sabíem governar.

“Margalida Mora va ser la primera dona al capdavant d’una regidoria a Porreres”

Hi havia molta tensió amb l’oposició? Vaig fer molta feina en equip amb en Biel Barceló *Corró* del meu partit, i amb en Jaume Martorell i en Bernat Bauçà, d’Unió Mallorquina i no hi havia tensió; ens vam entendre molt bé. Als plenaries sí que n’hi havia. També record moltes reunions amb en Joan Barceló (PSM). En aquella època, en Joan Barceló estava al capdavant de l’Agrupació Cultural.

Per quins motius no et vas tornar a presentar a les eleccions següents? No tenia molt de temps i la família i la feina ja m’omplien.

Quin ambient hi havia al poble? No era tant complicat com ara. Hi havia una oposició forta, però a nivell de carrer no hi havia problemes.

Com a mestra que has estat, com creus que es gestionava l’educació des de l’Ajuntament? Mai s’inverteix prou en educació. En aquells anys la infraestructura de l’Escola Nova estava fatal, però l’escola no era una prioritat.

I pel que fa a la cultura, món amb el qual tu estàs molt relacionada, com creus que es gestionava des de l’Ajuntament? Jo hagués invertit més tant en cultura com en sanitat, educació i, sobretot, en manteniment. Som del parer que val més mantenir les infraestructures existents i treure’n profit que construir edificis nous que no es poden mantenir.

Com veus la política actual? L’Ajuntament ha d’estar al costat dels ciutadans. No es poden fer

actuacions perquè sí. S’han d’estudiar bé les necessitats del poble i mirar si hi ha recursos. S’han de crear uns fonaments. Pens que s’hauria d’invertir més en les necessitats bàsiques dels ciutadans.

Està molt bé que es facin festes i que s’impulsi el comerç i l’artesania, però trobo que no s’ha de deixar de banda la part humana. L’envelliment, l’alimentació, la salut... són temes que s’han de tractar amb visió de futur. El manteniment, com ja he dit abans, és molt important. Les instal·lacions de la piscina municipal estan fatal i es deixa perdre.

Es podrien aprofitar les instal·lacions del CEIP Climent Serra i Servera per a fer moltes coses.

És important que des de l’Ajuntament es recolzi a les entitats locals, però ells també haurien de tirar endavant projectes bàsics, que sortissin de la Sala i no sempre es fa. Per exemple, pel que fa a Cultura, duu a terme moltes més iniciatives l’Agrupació Cultural que no pas l’Ajuntament.

Creus que els pactes entre partits beneficien als ciutadans o que hauria de governar la llista més votada? Pens que les majories absolutes no són bones. Estaria bé que els partits anassin de la mà i que s’escoltassin.

Els polítics haurien de fer feina per al poble sense pensar amb el vot i amb les pròximes eleccions. També estaria bé que tinguessin coneixements en l’àrea/regidoria que se’ls assigna. No vol dir que sigui imprescindible, però ajuda. I en cas de no ser així, saber-se envoltar de gent formada i escoltar.

Estàs al corrent de la política municipal d’ara? No gaire. No mir els plens, però parl amb els polítics que conec i trobo pel mig. Dels embulls que hi pugui haver, no en sé res.

Creus que ha canviat la manera de fer política? Jo crec que ara és una mica més democràtica.

Quines consideres que són les necessitats actuals de Porreres?

En general trobo que falta incrementar els recursos.

Pel que fa a educació, és important invertir doblers per tal de poder, per exemple, crear centres per a atendre necessitats específiques. També trobo a faltar un servei d’acompanyament cap a les famílies per part de l’Ajuntament. La salut mental és un tema molt important i essencial per a sentir-se bé amb un mateix. No totes les famílies tenen el temps i/o els recursos econòmics per a invertir en aquest sentit. Es podrien impulsar iniciatives de psicologia, gestió emocional, tallers d’autoconeixement...

Per altra banda, pel que fa a la gent major, n’hi ha molta que està sola i des de l’Ajuntament es podria impulsar la creació d’una borsa de voluntariat per a fer acompanyament a aquestes persones.

Pensant en llengua i cultura, m’agradaria dir que considero que totes les llengües són importants, el català, el castellà, l’anglès... i que seria important dur a terme tallers de contes, de tradicions, clubs de lectura...

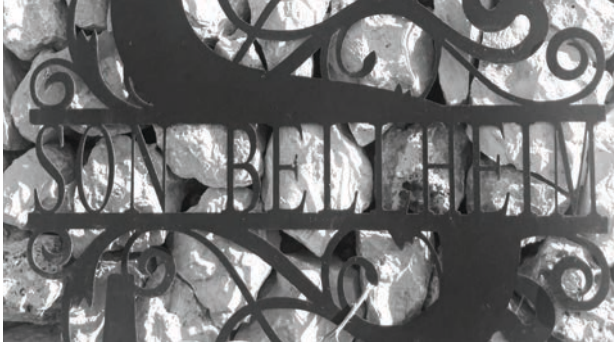
Finalment, és necessari dinamitzar el museu programant-hi moltes més activitats com conferències, xerrades... També ajudaria en el foment de la cultura, la creació de premis artístics.

T’agradaria tornar al món de la política? No, ara mateix faig moltes coses i pas molt de gust de llegir. M’agraden els llibres d’espiritualitat i els de recerca de l’essència humana.

LA MIRADA INDISCRETA

Redacció

Una volteta per foravila... I un es demana: encara som a Mallorca o n'he sortit sense voler? I és que amb aquests nomets...

mleiva@viajespegaso.com

C/ 31 de desembre, 13 - 07003 Palma de Mallorca
Tel. 971 76 34 92 - www.viajespegaso.com

NOVA ADREÇA

ETIMOLOGIA

Cesca A. Roig Sampol

MATANÇA

• **Etimologia:** del llatí vulgar *mattare*, de *mattus* («embriac, atordit») o bé de *mactāre* («sacrificar, immolar»), s.XIII.ç

• **Definició:** 1. Acció de matar, especialment en una batalla, un assalt, etc.

2. Matança del porc (o, simplement, matança, o matances). Acció de matar el porc, d'esquarterar-lo i de fer les operacions destinades a l'elaboració i l'aprofitament de la carn i altres parts de l'animal i que sovint és acompanyada de celebracions populars.

SOBRASSADA

• **Etimologia:** prové de l'italià dialectal *sopressada*, que vol dir «pitjada, comprimida».

• **Definició:** embotit de carn de porc capolada, adobada amb sal i pebre vermell, típic de les Balears.

LLONGANISSA

• **Etimologia:** del llatí *lucanica*, 'botifarra, llonganissa', perquè es feien a Lucània, regió del sud d'Itàlia; a l'evolució fonètica normal pogué influir-hi l'adjectiu llong, 'llarg'.

• **Definició:** 1. Embotit elaborat farcint un budell llarg i prim amb carn magra de porc picada i adobada amb pebre i altres espècies.
2. Botifarra tendra.

Botifarró (embotit). Budell prim farcit de carn de porc, sang i pebre bo que es ferma per fer separacions i es bull.

CUSCUSSÓ

• **Etimologia:** de l'àrab africà *kuskusú*, mateix significat, segurament d'origen amazic (*seksu*), variant de cuscús.

• **Definició:** 1. Cuscús; pasta de farina fraccionada en bocins rodons, típica del nord d'Àfrica, que se serveix amb carn, llegums i salses picants.

2. Farinetes; menja, sobretot per als nens, feta de farina de diversos cereals i d'aigua bullent i condimentada amb oli i sal o bé amb sucre. A Menorca es dona el nom de cuscussó a una menja pròpia de Nadal, que es fa coent pa rallat, ametlles torrades, canyella, llimona, mantega o saïm, panses i sucre.

NO POEMA NÚM.3 PARAULES D'AMOR

Jaume Rosselló Tomàs

Oficialment, no ens estimàvem.
Tampoc de manera administrativa
ni burocràtica, ca!
Ni socialment, en cercles reduïts,
ni en grups més grans
d'estructures complexes.

No entràvem als cànons estàndards
d'intel·ligència emocional,
ni de sexe grandiloqüent
amb orgasmes salvatges i cridaners
o d'infinita tendresa.

Ni enamoraments incontrolats,
impertinents, impossibles,
amors de poema, de radionovel·la,
de pel·lícula, crispetes i mocador
per eixugar les llàgrimes
del desamor dels altres.

Les llengües llargues i esmolades
de les xafarderes de carrer i cantó,
tampoc n'estaven al corrent
i no podien dir ni mu
gratant en vides externes
el que no trobaven a les seves.

Així que... (tria l'opció que et vengui de gust)
a. Quin desbarat, això no té cap ni peus.
b. Perdó, no entenc res, estava mirant el mòbil, ho pots tornar a repetir?
c. Aquest és l'amor sublim, l'únic, sense condicions, l'essència.
d. Cap de les anteriors. Jo crec...

PELL DE PELL, PELL DE VIDA

Lluís Sastre Barceló

He sentit altre pic el pessic
de la vida entre pèndols que es lliguen,
envoltant-se farcits en l'abric
que acaronen dos cossos que espiguen.

Tenc record de l'inici innocent.
Frec a frec, alenant nit i dia.
Papallones volaven al vent,
dant color i serenor al qui somnia.

La innocència ja és cuita i despull
el meu cor arrugat per escriure,
descobrint que és més gran l'amor avui...
Just després de trenta anys de conviure.

juaneda
miramar

Anàlisi Clíniques

Antònia Sastre Barceló
Farmacèutica

Consulta: Dilluns i dimecres
de 8:00 a 10 hores

Carrer Sa Galla 19 B
Tel. 971 64 70 84

Assegurances: Adeslas (no muface), Asisa, Agrupació
Mutua, Axa, Mapfre (no muface), Sanitas, DKV, Groupama,
L'Aliança, Caser, Fiatc...

JOANA PILAR TOLEDO FERRER

TREBALLADORA I DEFENSORA DELS DRETS LABORALS DE LES DONES

Joana Mora Cerdà i Maria Barceló Crespi

Juana Pilar Toledo Ferrer va néixer l'any 1944, a Sóller, lloc on estava destinat son pare, que era Guàrdia Civil. De família nombrosa, era la segona de deu germans. Va viure uns anys a Cala Rajada i finalment el pare fixà la plaça a Porreres on s'instal·laren al Quarter de la Guàrdia Civil, ara l'oficina de Correus. De nina anà a l'escola a ca les monges blaves (Franciscanes) al carrer d'en Sala. Quan tenia 23 anys es casà amb el porrerenc Miquel Servera Juan.

El motiu que ens porta a parlar amb na Joana és que de ben joveneta ja va ser delegada sindical de l'empresa de sabates Gorila. Comercial de Marcas Extranjeras SA, concretament de

la secció que l'empresa implantà a Porreres cap a l'any 1975.

La fàbrica principal estava assentada al barri de La Soledat, a Ciutat, mentre que la delegació de Porreres s'instal·là al carrer d'en Cerdà, a les dependències del que havia estat l'oratori de Sant Felip. Segurament molts són els lectors que recordaran les populars sabates Gorila de goma de color marró que calçaven la majoria d'infants.

Què sabem de l'empresa que les fabricava?

Acabada la guerra civil espanyola, un taxista palmesà, Jaume Salom, home fort i calmos (segons el qualifiquen els que el van conèi-

er), va deixar el taxi per a fundar una empresa familiar de fabricació de sabates, *Calzados Salom, SA*. Transcorria l'any 1938, quan l'arquitecte mallorquí Guillem Muntaner va construir la fàbrica al barri de La Soledad de Palma. Aquesta fàbrica d'estil racionalista amb trets regionalistes, arribaria a fer servir a més de 400 obrers a la dècada dels anys 60 per a fabricar un tipus de calçat, pioner al món, que faria furor al mercat nacional i internacional: els calçats vulcanitzats Gorila.

L'empresa, entre 1975-1976, inicià una campanya per a aconseguir mà d'obra femenina, al·lotjes que volguessin treballar en el sector del calçat, concretament per a repuntar *cortes* de sabates. A la vegada, l'empresa oferí un curs de formació en el qual s'hi apuntà na Joana i una vintena de dones del poble. El contingut del curs era «Manejo y mantenimiento de máquinas de coser, ensamblaje de las piezas de corte en variedad de modelos: zapatillas, bota media caña y alta. Conocimiento de pieles, hilos y agujas. Seguridad e higiene».

Arribar a tenir una feina era molt important per a les dones, sobretot si era en el mateix poble. Joana comenta que: «ja no vaig conèixer al Sr. Salom. Quan es va crear la secció de Porreres i quan treballava a Ciutat la persona que dirigia l'empresa era un gendre del Sr. Salom, don Miguel Oliver Pardo».

«Els anys 50, 60 i 70 van ser els de màxim esplendor de la marca, es van arribar a produir 800.000 parells de sabates».

Quins records tens dels teus primers anys de feina?

«Tenc molts bons records, tenia uns trenta anys i només hi havia dues dones de més edat. La majoria eren més joves, entre 16 i 20 anys. Rèiem molt de qualsevol cosa, hi havia molt bon ambient. Sempre m'he sentit bé entre la gent jove».

Dona feinerà i de tarannà amable ben aviat es guanyà la confiança de les seves companyes i va ser així com va ser elegida delegada sindical.

«Tot el personal estava sindicat ja sigui a Comissions Obreres o a UGT. Jo em vaig inscriure a Comissions Obreres.»

La nova responsabilitat li va permetre conèixer gent com és el cas de Manolo Cámara que posteriorment seria diputat per *Izquierda Unida*.

Els delegats sindicals majoritàriament eren homes hi havia poques dones. Una de les principals tasques consistia en anar a una reunió del sindicat una vegada al mes on es reunien delegats, empresari i cap de personal.

Quina feina feieu a la delegació de Porreres?

«En general, la tasca que es feia a Porreres era repuntar els talls de pell mentre que a Ciutat acabaven de muntar les sabates amb la feina en cadena de patronistes, talladors, aparadores, muntadors i acabaven donant llustre per posar-les dins les capses».

«Els treballadors de Ciutat cobraven el salari mensual més les primes per producció, mentre que les treballadores de Porreres sols percebien el salari que corresponia segons conveni». Aquest va ser un dels temes pels quals na Joana Toledo, com a representant sindical, lluità i reclamà cobrar el mateix, cosa que s'acceptà.

Als anys 80 l'empresa decidí tancar les portes de la delegació porrerera i oferí a les treballadores anar a fer feina a Ciutat, cosa que algunes acceptaren, perquè en cas contrari restaven acomiadades per la regulació de personal. Na Joana negocià amb el delegat de Treball les condicions econòmiques i laborals de les al·lotes porrerrenques davant la nova situació que els esperava i aconseguí el pagament del transport i la manutenció.

Segons recorda: «partíem amb la camiona de les set del matí i el camí comptava com a feina. Fèiem jornada partida i per això ens pagaven el dinar». L'entrevistada remarca que totes estaven assegurades i que l'empresa anava per la llei.

Més endavant l'empresa començà a anar malament i es plantejà una reducció de plantilla. L'acomiadament de personal no l'afectà per ser delegada sindical. A partir d'aquests fets es treballà jornada seguida. Retornava amb l'autobús de línia que li seguia pagant l'empresa.

La situació empresarial no millorava. Com a sindicalista decidí negociar amb l'empresa la possibilitat que les al·lotes porrerrenques acomiadades poguessin continuar fent feina a casa seva, si així ho volien. D'aquesta manera, na Joana va quedar com a encarregada de repartir i recollir la feina a Porreres. A això s'hi ha d'afegir que repassava tot el treball de les dones, la qual cosa li proporcionava un guany extra. El material el proporcionaven des de Ciutat i el venien a recollir ja obrat.

A la darrera etapa de la vida laboral de na Joana la tasca que realitzava des de casa seva era una feina submergida, atès que es pagava una assegurança per a poder cobrar una jubilació digna.

Què tenien les sabates Gorila per assolir tant èxit?

Eren resistents, amb sola de goma vulcanitzada. Els responsables saberen fer una bona promoció regalant una piloteta verda de goma dura en comprar un parell de sabates. Es convertí en una joguina per a molts d'infants d'inicis de la segona meitat del s. xx.

Des de Mallorca se n'exportaven a fora. A tall d'exemple, a Madrid en feien grans comandes i entre els principals clients destacava El Corte Inglés.

Per la seva condició de sindicalista i com a detall curiós, na Joana comenta que el 23 de febrer de 1981, quan s'anuncià el cop d'estat de Tejero, un dels seus companys de feina li va dir: *¿ya tienes las maletas hechas?*

Acabada l'etapa de les treballadores del calçat de l'empresa Gorila, no podem deixar d'esmentar la feina que realitzaren altres dones, anys enrere, també en la fabricació de calçat de l'empresa coneguda com Sa Sabateria. Gràcies a aquestes iniciatives es donà la possibilitat de treballar a una part del col·lectiu femení del nostre poble.

Ara, jubilada, la nostra protagonista és una magnífica mestra neulera, ha canviat el treball de la pell pel del paper, però encara conserva, i que sia per molts d'anys, el caràcter emprenedor i afable que la caracteritza.

CRÒNICA DE L'EXPOSICIÓ: TOLO SALLERAS, EL LLEGAT FOTOGRÀFIC DEL S. XX

Gabriel Noguera Vich

Tolo Salleras (Porreres, 1938 – Palma, 2005) va ser un dels grans reporters fotogràfics de la Mallorca del segle XX. La UIB i l'Arxiu del So i de la Imatge del Consell de Mallorca li varen retre homenatge amb una exposició que va posar en valor el seu llegat fotogràfic.

La mostra, comissariada per Maria Josep Mulet i Joan Carles Oliver (UIB) i coordinada per Francesc X. Bonnín, es va inaugurar el 7 de novembre de 2024 al Centre Cultural La Misericòrdia i romandrà oberta fins al gener de 2025.

El 2018, els fills de Salleras varen donar el seu arxiu fotogràfic a la UIB. Aquest fons incloïa centenars de negatius en blanc i negre i en color que documentaven la

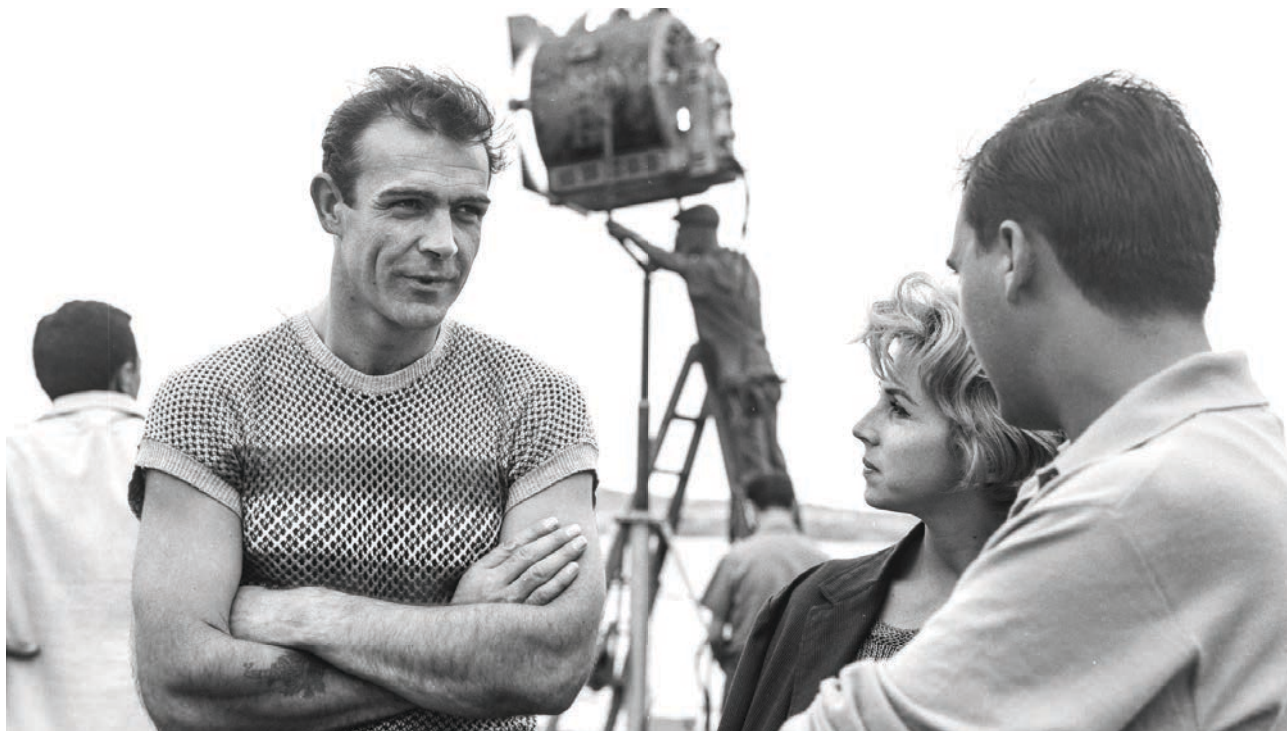

Autoretrat (1970)

Mallorca de la segona meitat del segle xx, des de celebracions socials fins a la seva evolució política. La trajectòria de Salleras va co-

mençar als establiments icònics de la fotografia mallorquina —com Casa Planas— fins que va obrir el seu propi estudi. També va treballar com a fotoperiodista a *Última Hora* (1959-1965). Entre els anys 1977 i 2002 Salleras va esdevenir fotògraf oficial del govern i va cobrir esdeveniments socials, culturals i polítics, capturant l'essència d'un temps de canvis.

Per cortesia de l'Arxiu del So i de la Imatge, un conjunt de fotografies d'aquesta col·lecció es poden reproduir a la revista *Llum d'Oli*. Gràcies a la donació de la seva família tot el seu fons, juntament amb els seus aparells fotogràfics, queden a disposició de la ciutadania per a la seva consulta.

Sean Connery, entrevistat per Margaluzi Pau Llull, durant el rodatge de La mujer de paja (Basil Dearden, 1964)

Gina Lollobrigida, Palma, 1963

Elke Sommer, Mallorca, 1962

Espectadors a la processó de Pasqua, Palma, entre 1961 i 1965

QUÈ S'ESTÀ FENT A BALEARS PER A COMBATRE'L?

Junta Local de Porreres de l'Associació Espanyola Contra el Càncer

Com tots sabem, perquè constantment des de distints vessants se'n fa ressò, la investigació és clau per a augmentar la supervivència i la qualitat de vida de les persones afectades per la malaltia.

En aquests darrers mesos l'Associació ha duit a terme, a la nostra comarca i també en el nostre poble, un grapat d'actes mitjançant els quals s'han pogut escoltar de primera mà exemples de projectes d'investigació i prevenció que des de les Balears s'estan desenvolupant per tal d'afrontar el repte.

Un d'aquests actes tengué lloc la setmana anterior de la Fira aquí, a Porreres. La investigadora d'arrels porrerrenques, Margalida Torrens Mas, graduada en Bioquímica i doctora per la UIB, fou la ponent encarregada d'explicar-nos de manera senzilla i entenedora què és el càncer, com el nostre cos el desenvolupa, els tipus identificats actualment i els factors de risc demostrats fins aleshores, així com exemples d'alguns projectes d'investigació a les Balears.

Setmanes després, l'Associació organitzà el IV Congrés de persones amb càncer i familiars a les Illes Balears. En ell, tenguérem novament l'oportunitat d'escoltar la veu d'experts illencs (epidemiòlegs, experts en Salut Pública,

catedràtics, metges, infermers, psicòlegs, investigadors...) que ens feren tres cèntims dels avanços i reptes aconseguits a les Balears.

Cert és que manquen moltes passes per a fer, però va ser un gust conèixer els avanços que s'han assolit tant en investigació com en prevenció: llistats d'hàbits saludables clarament demostrats per a la prevenció, quimioteràpies més dirigides, avanços importants amb la immunoteràpia, possibilitat d'identificar gens cancerígens en embrions, estudis genètics que permeten anticipar-se, entre d'altres. També en el cas del càncer d'ovari s'estan practicant proves de laboratori que permeten saber si un tipus de quimioteràpia serà efectiva en aquell pacient abans de subministrar-la. Aquests anteriors exemples no són més que una petita pinzellada del que es va exposar.

Per altra banda, cal dir que es ressaltà la importància que la població diana participi en les campanyes de detecció precoç que tenim actualment a les Illes Balears: les de càncer de mama i les de càncer de colòn. Amb elles s'aconsegueix detectar precàncers o càncers en els seus estats inicials, i això suposa que s'evitin en molts de casos els tractaments o que aquests no hagin de ser tan agressius, a més de sal-

**ELECTRICITAT
I FONTANERIA**

INSTAL·LACIONS I REPARACIONS
EN GENERAL

**31 DE DESEMBRE, 3 - TEL. 666720032
07260 PORRERES**

-DES DE L'ANY 1999-

cafeteria • restaurant

var vides. Des d'aquí aprofitam per a animar-vos, si sou població diana (si ho sou rebreu la carta que envia el govern de les Illes Balears), a participar-hi.

La conferència magistral de la jornada fou la de la doctora en Psicologia Clínica i de la Salut, psicoterapeuta i investigadora, Laura Rojas Marcos. La convidada explicà les claus per a afrontar l'adversitat amb amabilitat. Un recull interessant d'estratègies essencials, ja no sols per a afrontar un càncer, sinó per, com diu el títol, enfrontar-se a l'adversitat, sigui quina sigui.

No faltà tampoc la veu dels cuidadors dels malalts, essencials durant tot el procés, i el reconeixement al voluntariat de les distintes Juntes Locals, peces vitals perquè l'Associació pugui dur a terme els seus projectes.

Però les juntes locals tampoc podríem fer res si no comptàssim amb la vostra participació i col·laboració.

Per a acabar, volem recordar que a Mallorca l'Associació disposa de diverses seus per a atendre els afectats i que a una en particular, la de Campos, la tenim ben a prop. A la fotografia adjunta trobareu el llistat de serveis amb els quals podeu comptar.

Salut i gràcies Porreres per ser-hi sempre!

Com et podem ajudar?

A l'Associació Espanyola Contra el Càncer a les Illes Balears, t'ofereim diferents serveis gratuïts per estar al teu costat en tot moment, tant de manera presencial com digital.

Atenció i orientació social

Informació i orientació sobre prestacions i recursos socials. Abordatge de dificultats derivades de la malaltia i ajudes d'emergència per a cobrir necessitats bàsiques d'alimentació, habitatge i subministraments.

Atenció psicològica

Assessorament i suport per a fer front al malestar emocional causat pel procés oncològic, millorar la comunicació amb la família, amics i l'equip de metges. Tallers d'autoestima, relaxació i sexualitat. Cursos de deshabituació tabàquica.

Tallers, esdeveniments i trobades

Activitats de benestar, formació i recreatives per a pacients oncològics i familiars. Es celebren durant tot l'any i estan impartits per professionals de diversos àmbits.

Voluntaria: d'acompanyament

Suport emocional, acompanyament i entreteniment. Presencial, telefònic o per videotrucada. Suport en gestions bàsiques fora del domicili: compra a la farmàcia, farmàcia hospitalària, medicaments a domicili i provisió dels productes necessaris.

Serveis complementaris

Nutrició, fisioteràpia, logopèdia i activitat física.

Parlem?

Pots trobar-nos a
Palma · Inca · Campos · Maó
Ciutadella · Eivissa · Formentera

900 100 035
asociacioncontraelcancer.es

Amb el suport de:

associació espanyola
contra el càncer
a les Illes Balears

Estanc Núm. 1 Porreres

Francisco Javier Marcos Cabrera

Segells de goma. Tota casta d'impresos d'impremta.

Llibres de text. Revistes. Articles de papereria.

Jugetes. Articles de regal

Carrer Sala, núm. 1 • Porreres

Tel. 633 583 698

estanconumerouno1@gmail.com

LLG FUSTERIA

LLITERAS GARI

Portes i Cuines fetes a mida

C/. Major, núm 61 - 07260 PORRERES (Mallorca)

Taller: Ctra. Porreres - Montuiri, Parcela 250

Telef. i Fax 971 16 84 66

UNA PREGONERA PORRERENCA A LA FESTA MAJOR DE PORRERA

Marc Vaqué Vidal

El passat mes de novembre els carrers de Porrera es van tornar a omplir d'alegria en motiu de la Festa Major d'hivern del municipi. La festa més gran que se celebra al llarg de l'any.

Una celebració que veu com els carrers, sovint calcats de Porrera, recuperen la seva efervescència amb els centenars de persones que gaudeixen dels actes programats durant el cap de setmana. La Festa Major, al cap i a la fi, és un espai de trobada, de compartir vivències i de gaudir amb tots els nostres éssers més estimats.

Un cap de setmana que sempre està assenyalat a les agendes dels porrerans, porreranes, porrerenes i porrerenques. Enguany, però, ha estat més especial, ja que s'han recuperat les activitats compartides amb el municipi germà de Porreres.

El tret de sortida va ser amb el pregó, a càrrec d'Adrià Domènech i Marga Maya, nascuda a Porreres, però que des de fa anys és una porrerenca més. Dues persones que escenifiquen la unió d'aquests dos municipis: pels seus inicis amb l'intercanvi entre els Gegants i Grallers i la Batucada, i per tot el

camí que han recorregut entre tots dos pobles, que els ha portat a viure el seu projecte de vida a Porrera, on també els acompanya el seu gran tresor, la Martina.

La seva energia, vitalitat i estima cap als altres van donar el tret de sortida a la festa. A més, aquest pregó arribava en un moment dolç per a tots dos, ja que feia escassos dies que havien aconseguit que el seu projecte, el celler *L'Antic Magatzem*, i concretament el seu vi, *l'Ànima de Cal Pagès*, fos premiat com el millor vi català de l'any. És impossible no alegrar-se

CA FRUITERIA
NA MARIA

- Fruites
- Verdures
- Fruits secs
- Productes ecològics

Tel.: 971 16 6771
C/ Agustí Font, 54 - Porreres

per tots els èxits que han aconseguit, per la passió que posen en tot allò que fan i per la seva personalitat tan propera i atenta.

Durant el cap de setmana es van celebrar actes tan emblemàtics com els correfocs, el Tasta amb productes vitivinícoles i culinaris del municipi, el tradicional repartiment de coques, els balls de tarda i nit... així com un seguit d'activitats culturals i lúdiques que ens van fer vibrar.

Un moment molt bonic de la Festa Major va ser el cant de la Coral de Porreres a l'església, un lloc molt especial que va ser un escenari privilegiat d'aquesta

actuació. Era un concert que feia molts anys que es perseguia des de tots dos municipis i que va fer gaudir tots els presents. La combinació de la seva música i la seva passió va fer que aquest fos un dels moments més recordats de la programació. Un concert especial també per a molts dels integrants de la Coral, que reconeixien que era la primera vegada que visitaven i que cantaven a Porrera. Esperem que la primera de moltes.

Totes les relacions personals que s'han forjat al llarg de tants anys d'agermanament, així com les activitats compartides, són una clara demostració que la unió entre Porrera i Porreres és ben viva. Que perduri molts i molts anys més!

LA DANA DE VALÈNCIA. QUÈ VA PASSAR? QUÈ EN PODEM APRENDRE?

Miquel Tomàs Burguera

La tardor de 2024 ha estat molt moguda meteorològicament. A les illes Balears hem tengut diversos episodis de pluja intensa amb qualque torrentada, com la des Mercadal de dia 14 d'agost, o la del torrent de Pareis a principis de setembre. Aquesta darrera, per desgràcia, va provocar la mort de dues persones. A Porreres, com és habitual aquests darrers anys, també hem vist ploure fort i córrer els torrents, però sense desgràcies personals.

A València, a finals d'octubre, es va patir un episodi de pluges molt intenses i inundacions molt greus que van provocar la mort de més de 200 persones. La pluja va deixar més de 700 mm en un dia a localitats com Turís on, a més, es va batre el rècord estatal de pluja en una hora, amb un registre de 184,6 mm. Aquesta pluja va provocar una revinguda molt important a diversos rius i barrancs, i afectà de manera molt greu el barranc del Poio.

A la zona més afectada per la inundació, Paiporta i els pobles del seu voltant, pràcticament no hi havia plogut, però els rius i barrancs, per on circulava tota l'aigua que havia plogut a la capçalera, van desbordar i van ocupar les seves planes d'inundació. És possible que el fet que no ploqués fort en aquella zona contribuís a fer que la població estàs més des-

previnguda i que, per tant, dugués a l'excepcionalitat dels impactes en vides humanes. També s'ha criticat molt que l'alerta als mòbils (ES-ALERT) de la població de la zona s'enviés molt tard, entorn de les 20 hores, quan la situació ja feia hores que era crítica.

De cara al futur aquest episodi ens ha de servir, al manco, per a aprendre de les errades i intentar que quan torni a passar un episodi així, el número de víctimes sigui el menor possible. El fet és que en el futur tornarem a patir inundacions greus, tant al Mediterrani peninsular com a les illes Balears. Ho sabem cert per una obvietat, i és que els torrents duen torrentades i les zones inundables, s'inunden.

Com a societat hem ocupat les zones inundables de manera intensiva i hi hem ubicat tota mena d'usos i infraestructures, i possiblement això no sigui el pitjor de tot. El pitjor és que ens hem oblidat que són zones inundables. Unes vegades perquè s'ha perdut la tradició oral, i d'altres perquè la seva recent ocupació fa que no s'hagi donat encara cap episodi d'alt impacte dins aquell indret concret. Per posar un exemple, a Palma han passat més de 60 anys des de la darrera gran torrentada, però en aquestes dècades, s'ha produït una expansió urbana molt important. Com serà la pròxima torrentada?

Als darrers anys s'han fet esforços per a conèixer millor les zones inundables. En l'àmbit estatal s'ha creat un catàleg d'Àrees amb Risc Potencial Significatiu d'Inundació (ARPSI), que identifica zones on una inundació provocaria un alt impacte. Aquests estudis combinen la modelització hidràulica amb distints escenaris de pluja intensa, que es coneixen com a escenaris de períodes de retorn. Donat que les ARPSI no cobreixen, ni de molt, totes les zones inundables, el govern autonòmic està immers dins un procés de creació d'un catàleg propi que, per cert, inclou un estudi del tram urbà de la síquia de Banyeres.

A més, fa poc temps es va crear l'Observatori de Riscos Naturals i Emergències de les Illes Balears (RiscBal) que té entre els seus objectius la creació de sistemes d'alerta primerenca per als distints riscos naturals que afecten les illes Balears. Així, per a les inundacions, s'ha creat una xarxa d'observació amb estacions que mesuren el nivell d'aigua en temps real als torrents, i s'emeten avisos en funció d'aquest nivell, a més d'introduir una previsió de l'evolució de l'estat dels torrents emprant simulació hidrològica.

A més de potenciar aquestes accions, necessitam que la població les conegui, les sàpiga fer servir i com actuar en cas de torrentada. Per això és necessari que les administracions treballin en aquest sentit, però

també necessitam establir la cultura del risc entre la població, i això no és només tasca de l'administració pública, sinó que a nivell individual hem de ser conscients dels riscos que ens afecten.

Espai clovella.

Centre d'entrenament

Servei de manteniment i reparació de bicicletes

Ronda Porrera 3 D
Porreres
601 907 309
espaiclovella@gmail.com

Val per una sessió d'entrenament

EL LLUM D'OLI TAMBÉ ÉS VOSTRE

T'agradaria veure publicada la teva opinió al Llum d'Oli? Tens alguna queixa, suggeriment o proposta? Vols col·laborar amb nosaltres? Ara pots fer-ho a través de l'adreça llumdoliporreres@gmail.com, o en persona quan ens topis pel carrer!

Si t'interessa, pots consultar els números anteriors en format digital a l'apartat «Llum d'Oli» de la nostra web www.agrupaciocultural.porreres.cat

Volem ser la veu del poble! El Llum d'Oli és cosa de tothom!

Escaneja el QR per accedir al formulari!

DIMONIS, DIMÒNIES I DIMONIONS DE PORRERES

CONFESSAR EL DIMONI: UN JOC DE L'ESCOLANIA PARROQUIAL

Andreu G. Veny Miró

El diable, que a la nostra terra anomenam el dimoni, segons el llibre del Gènesi, és l'etern enemic de l'home i de la dona des de la creació i per això és ben present en la iconografia cristiana per significar el mal o el pecat. Conseqüentment, no és estrany que dintre de les esglésies trobem la seva representació. La tradició mallorquina enllaça, sobretot, els dimonis amb sant Antoni Abat i amb santa Catalina Tomàs; a més a més, és present en els balls de cossiers i cavallets (Galmés 1984, 2-16). El 1910, per a la representació teatral nadalenca del Rei Herodes, que tenia lloc anualment a l'oratori de Sant Felip Neri, es va adquirir un caparrot del diable (Riera i Roselló 1992, 75), del qual al Museu de Porreres n'hi ha una rèplica. L'Ajuntament també compta amb un altre caparrot del dimoni des de 1952 i que cada any surt per les festes patronals de Sant Roc. A finals de segle xx, alguns anys, també sortia un caparrot d'un dimonió que era d'una família particular. El 2016, per enriquir encara més la cultura popular i festiva, es va crear una nova colla de dimonions i, el 2024, quan els mateixos infants que l'integraven han crescut, n'han creada una altra de nova anomenada Sa Grossa. El nom dels dimonis d'ambdues colles són els mateixos: Banya Rompuda, Banya Torta, Banyot de l'Infern, Tres Banyes i en Rock Rap. Per a la festa de Sant Antoni Abat de 2024 (Sastre, en xarxa) s'han incorporat dues dimònies noves amb nom de varietat d'albercoc: na Galta i en Murtó. Així és que Porreres és un poble de dimonis, dimònies i dimonions!

A l'aplec de les Rondalles Mallorquines el dimoni també és molt present en la vida dels diferents personatges i simbolitza les forces del mal (Janer 2004, 14). La moral catòlica sempre ha emprat la figura de Lucifer per a destriar-lo del diví i diferenciar-lo del bé. Era una manera pedagògica que servia per a educar en la fe als cristians, és per això que a les esglésies porrerenques el podem trobar representat a dues pintures ubicades a la Santa Creu —una que pertany al seu antic retaule major i l'altre que representa l'ànima condemnada. A l'església parroquial el trobam als plafons de ceràmica de les parets laterals de la capella de sant Antoni i als peus de sant Miquel. Aquest Arcàngel també és present, trepitjant Satanàs, a diferents indrets dels edificis eclesíastics de Porreres: rectoria, Monti-sion, Sant Felip i Hospitalet.

Una altra representació, tal vegada amb la història més curiosa, la trobam als peus de sant Bartomeu. La talla d'aquest apòstol, anònima i del segle XIX, la localitzam al carrer lateral esquerre de la capella de sant Sebastià de l'església parroquial. Segons Réau (1997, 181) la incorporació del dimoni encadenat a aquest sant és pròpia de la pintura espanyola, i del llenç va passar a la talla.

Prou és sabut que els escolanets han gaudit sempre de fama de polissons i que es distreien jugant o fent alguna malifeta dintre de les esglésies. Per exemple, les dones havien de fermar les cadires d'anar a missa a les barreres de les capelles perquè els escolanets jugaven a amagar-les-hi; però hi havia un altre joc revestit de més solemnitat que es deia "Confessar el dimoni". Aquest joc començava davallant el bust del dimoni de sant Bartomeu, continuava pujant-lo al

nínxol de la Mare de Déu de la Consolació del retaule major i culminava tirant aquest bust cap avall, és a dir, damunt el presbiteri. Un cop acabat aquest ritual de vexació, el bust del dimoni era ressituat al seu lloc, on encara roman.

Miquel Gil Veny s'Escolà (1930-1999) —el darrer escolà major de Porreres—, home dotat de bon humor i disposat a fer bromes, situava aquest bust a dins del confessional de la mateixa capella de sant Sebastià i enviava les al·lotes porugues a obrir-ne la cortina. L'esglai que s'emportaven era molt gran i podia anar acompanyat d'un bon crit i de corredisses per a fugir de la por que els creava. (Tauler 1999, 4).

De totes les representacions que hem esmentat, les dues de la Santa Creu —segurament ideades per Mn. Gabriel Font Rebassa (1809-1884)— són les que tenen una finalitat més catequètica. Les altres representen sants —models per als cristians— que vencen el mal o les temptacions del diable, com també hi podríem afegir la representació de la serp que s'acostuma a incorporar sota els peus de la Immaculada Concepció. No obstant això, a Porreres també podem trobar la serp als peus a la talla de l'Àngel de la Guarda

(segle XIX) i a les pintures al·lusives a l'Antic Testament de l'absis de l'oratori de la Santa Creu (segle XX). La serp és una representació més amable del diable que també prové del llibre del Gènesi i, en el cas d'ubicar-lo als peus de la Immaculada Concepció, incorpora una poma a la boca per allò del fruit de l'arbre que explica la Bíblia. Però sembla que la serp, el diable, també pot mutar en drac i d'aquesta forma el podem trobar representat als peus de santa Margalida, tant a l'església parroquial com a Sant Felip.

A aquest article hem fet una exhaustiva enumeració de les representacions del diable a Porreres, tant les de caire festiu com les d'art sacre, i hem explicat un joc d'infants de sagristia que fins ara no s'havia documentat, que té la seva gràcia, que ja no ha arribat al nostre temps i que hem pogut recollir del testimoni oral de Mn. Josep F. Sastre Mora *Frigola* (1932-2024). Gràcies Mn. Pep per haver-nos transmès tantes dades i anècdotes històriques de l'església parroquial: *In pace vivat*.

Referències bibliogràfiques:

- FIOL MATEU, Gabriel (1988). *Monografia de l'església de Sant Joan Baptista de Mancor de la Vall*. Palma: Conselleria d'Educació i Cultura.
- GALMÉS RIERA, Antonio (1984). *«Els dimonis» en Mallorca*. Palma: Panorama Balear.
- GARÍ BLANCH, Catalina Maria; GARÍ SALLERAS, Bartomeu (Consultat el 7 d'octubre de 2024). Caparrots A: www.porreres.cat/caparrots.
- JANER MANILA, Gabriel (2004). *«Mallorca, los Dimonis de la isla»* A: Garrido
- TORRES, Carlos (Dir.). *Archivo de tradiciones populares. Las Islas Baleares descritas por la palabra y la imagen*. Palma: José J. Olañeta, Editor, p 1-24.
- RIERA MASCARÓ, Llorenç, ROSSELLÓ LLITERAS, Joan (1992). *La Congregació de l'Oratori de Sant Felip Neri de Porreres*. Palma: Direcció General de Cultura.
- RÉAU, Louis (1997). *Iconografia del arte cristiano. Iconografia de los santos*. Tom 2 Vol 3. Barcelona: Ediciones del Serbal
- ROSELLÓ VERGER, Jaume (1980). «Ja he trobat el dimoni» A: *Llum d'Oli* núm. 8, p. 8-9.- (1981). «El dimoni de Sant Felip i altres herbes» A: *Llum d'Oli* núm. 12, p. 4-5.
- SASTRE, JOSEP M. (19-1-2024) «La Confraria de l'Hospitalet bufa el caliu de Sant Antoni a Porreres» A: <https://www.totpla.cat>
- TAULER VALENS, Bartomeu (1999). «42 anys de servei amb humor» A: *Semilla* núm. 529, p. 4-6.

ELS MALNOMS DE PORRERES (XVI)

Joan Barceló Barceló, Joan Melià Garí i Joana Mora Cerdà

Amb aquest article tancam la sèrie dedicada als malnoms. A més dels malnoms que pertanyen a grups conceptuals reduïts quant a nombre d'integrants, també hi hem incorporat aquells dels quals no hem sabut identificar el significat.

Esperit i conceptes religiosos

Angelet, XIX; **Ànima**, XVIII; **Ànima mea**, XVI-II-XIX (*Ànimamea*, *Ànima meva*, XVIII); **Bonjesús**, XVIII, XX; **Bonjesusa**, XVIII; **Crist**, XIX-XX; **Jasué**, XVIII (podria ser una deformació de *Josué*, el personatge bíblic); **Santcristo**, XX; **Santiscla**, XVI (grafia aglutinada de *Sant Iscle*).

Mesos de l'any i fenòmens meteorològics

Agost, XVI-XVII; **Gener i Genera** (*Janer*, *Janera*, XVIII, XX); **Ruixadí** (*Ruixedí*, XVII; *Ruxedí*, XVI-II); **Ruixadina** (*Ruixedina*, XVIII); **Serena**, XX; **Temporal**, XVIII; **Tramuntana**, XVIII.

Activitats, resultats d'accions

Mestrança (*Mestransa*, XVII-XX; *Maestransa*,

Mastranza, *Mastrasa*, *Metranza*, XVIII; *Mastransa*, XVIII-XIX; acció pròpia de mestres artesans i conjunt format per ells; mescla fraudulenta); **Passa**, XVII (*Passe*, XVI-XVII).

Noms que indiquen una acció i estan formats a partir d'un verb o un nom i el seu complement

Cagarròs, XX; **Magadineró**, XVII; **Menduen**, XX (pot ser una aglutinació de *m'enduen*); **Pocaterra**, XVIII, XX (*Pochaterra*, XVIII); **Poutreta**, XVIII.

Onomatopeies

Bum-bum, XIX-XXI.

Sense classificar

Albeiste, XVIII; **Alquicel**, XVII; **Antelín**, XVI-II; **Antiparer**, XV; **Baco**, XVII-XXI (també tenim transcrit *Bacó*, però deu ser un accent afegit per la transcriptora); **Ballabe**, XVI-XVII; **Balutxo**, XX; **Barabaroto i Barbaroto**, XVII (podria ser una deformació o mala transcripció de *Barbarota*, augmentatiu de *Bàrbara*); **Basalis o Besalis** (podria ser

BM ESPORT - SABATES
Ballester Melià

C/ L'Almoina, 19
07260 PORRERES

Tel. 971 16 82 76
Tel. Part. 971 64 74 21

PAPERERIA NOVA PEMI
Papereria, llibreria, joguines,
regal i molt més!

C/ Pou Florit, 20 - Porreres
Correu:
pemipapereria@gmail.com
Telèfon: 651 803 534
@papeleriapemi

Basalis = *Basilisc*), XVI; **Bascos**, XVII (o *Bascós?*); **Bastrica**, XVII-XVIII; *Batxà*, XX; **Besaco**, XVII; **Bions**, XVI-XVII; **Biory**, XVII; **Bisquerra**, XVIII, XX-XXI; **Boivas**, XVII; **Brons** XVII (*Bro* és un llinatge); **Cafa i Cafes**, XVII; **Calaverda**, XVIII; **Calr**, XVIII; **Caltes**, XVII (podria ser una mala transcripció de *Carles*, de cognom és *Servera*); **Canolls**, XVI-II, XX; **Capin.**, del, XVII (és una forma abreujada); **Carajo Bou**, XX (sembla ser un castellanisme, pronunciat sovint *caraco*); **Carbonell**, XX; **Carrina**, XX; **Carrisser**, XVII; **Catrif**, XX; **Celos**, **Celes** i **Celitos**, XX-XXI; Chi., XVII (és una forma abreujada, tant pot ser que representàs el so [k], com [ʃ]); **Coà**, XVIII; **Col·locàsia**, XX; **Contà**, XVIII; **Contendre**, XVIII; **Coplompa**, XVIII; **Corrido**, XVIII (escrit també *Currido*) i el femení **Corrida**, XX; **Corrió**, XVIII; **Corripillo**, XVIII; **Corrito**, XVII-XVIII; **Cosana**, XVII-XVIII; **Crema**, XX; **Cricheas**, XVII; **Cugues**, XVI-XVIII (*Cugas*, XVII; *Gugas*, XVIII); **Cumet** i **Cumit**, XVIII; **Curtimpaires**, XVIII; **Dalba**, XVII-XVIII (*Dauba*, XVII-XVIII); **Delanga**, XVIII; **Delega** i **Delego**, XX; **Delobra**, XX; **Doble** i **Dobla** (XVIII); **Dolгато**, XVII-XVIII; **Drago**, XVI-XVII; **Dusaia**, XX; **Entipaper** o **Entiparer**, XVIII; **Està**, XVII; **Faloi**, XVI-XVII, (*Faloy*, XVI-XVII); **Fanyarro**, XX; **Forbo**, XVII; **Forgasiu**, XVII; **Flaget**, XVII; **Foneto**, XVIII; **Fotorro**, XIX; **Franselles** i **Frencelles**, XVIII; **Gaian**, XVII; **Gal**, XVI-XVII; **Galici**, XVII-XVIII; **Gardana**, XVI-XVIII; **Garrea**, XVII; **Garríó**, XX; **Gatzí** i **Gatzina**, XVII-XX (*Guetzina*, XVII); **Geledrum**, XVII; **Gexese**, XVII-XVIII; **Gigerena**, XX; **Gonduio**, XVI; **Gordoia** (*Gordoya*, XVII); **Gortola**, XVI-XVII; **Grego**, XIX; **Gueta**, XVII; **Gueu**, XVII; **Guint**, XVII; **Gurmeta**, XVI-II; **Ingotis**, XX; **Jesere**, XVIII; **Jibui**, XVII-XVI-II; **Llampi**, XVII; **Llasiagant**, XVII; **Llenegant** o **Llenegat**, XVII-XVIII; **Llusriu**, XVII (podria ser *Llofriú?*); **Macaro**, XVIII; **Maneu**, XX (existeix com a cognom); **Maranja** i **Maronge**, XVII; **Mietxo**, XVII-XX i **Mietxa**, XX; **Nagre**, XVIII, o **Nagri**, XVI (podrien ser escriptures de *negrí*, que vol dir quasi negre); **Nato**, XX; **Neco**, XVII; **Ninon**, XVIII; **Nyaco**, XX; **Obeu**, XVII; **Paimet**, XVIII;

Palita, XVII; **Papatxi**, XIX; **Patxalino**, XVII; **Paufens**, XVI-XVII; **Petcomilla**, XVI-XVII; **Picorelli**, XX; **Pito**, XVII; **Pixotades**, XX; **Pixoto**, XVII; **Pran**, de son, XVII; **Prusco del Pou Florit**, XVII; **Roma** (*Rome*, XVII); **Rabe**, XVIII; **Rabetots**, XVI-II; **Raseu**, XVII; **Renya**, XVII-XX (*Rena*, XVIII; *Reña*, XVIII del verb *renyar* o una pronúncia antiga per *resinalreina*); **Renyec**, XX (*Renech*, *Reñech*, XVIII); **Rerriga**, XVI-XVII; **Revolt**, (*Rabolt*; *Ravolt*, XVIII); **Sanits**, XVII; **Sano**, XVII; **Sorimellas**, XVII; **Soro**, XVII; **Superet**, XVIII; **Tasia**, XVI-XVII; **Tenoies**, XVII; **Tonela**, XVII; **Turore**, XVIII; **Trempa**, XVII-XVIII; **Veritat**, XX; **Vorcra**, XVIII; **Xabaleu**, XVIII; **Xaloma** o **Xalorna**, 1578; **Xebre**, XVIII; **Xenya** (*Xeña*, XVII-XVIII), **Xenyec** (*Xenyech*, XVIII); **Xoma**, XVII-XVIII; **Xorogo**, XVIII; **Xorri**, XX.

Personatges populars que han donat lloc a malnoms

En aquests articles no hem parat esment en aquells malnoms recents que només s'han emprat per a designar una persona concreta, generalment bastant popular, i que després, amb la mort de la persona, s'han perdut. En serien exemples, entre d'altres:

Larita, XX (Hi havia un torero malagueny, Matías Lara Merino (1885-1957), conegut amb el sobrenom de *Larita*, ¿podria ser que sigui l'origen del sobrenom del porrerenc?); **Pastoret**, XX-XXI; **Peron**, XX (de nom era *Joan Pere*, i pot ser que la fama del president argentí Juan Domingo Perón (1895-1974) tengués incidència en el canvi de nom del porrerenc); **Sandalio**, XX (hi havia un torero andalús de nom *Sandalio* López Heredia (1952) va començar la seva carrera el 1971; ¿podria ser que donàs nom al torero porrerenc, en Bartomeu Barceló?, tot i que altres fonts indiquen que a l'hora de posar-li el sobrenom algú va suggerir despectivament *Espardenya*, el qual esdevingué *Sandalio*, qui sap si influenciat o no per l'existència del torero amb aquest nom.

BARTOMEU FERRÀ I PERELLÓ

LES REFORMES DE L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE PORRERES I DEL SANTUARI DE MONTI-SION

Maria Barceló Crespi

El primer dia d'octubre de 1924 moria Bartomeu Ferrà i Perelló als 81 anys d'edat. Ara ha fet 100 anys. Va ser un dels homes més destacats de l'àmbit cultural mallorquí a la segona meitat del segle XIX i a principis de la centúria següent.

Home polifacètic que sobresortí com a mestre d'obres (avui equivaldria a arquitecte, atès que als seus inicis encara no existia l'Escola d'Arquitectura), escriptor i arqueòleg, sense descuidar la ingent tasca que dugué a terme en defensa del patrimoni cultural.

El 1880 va ser un dels creadors de la Societat Arqueològica Lul·liana la qual, ara per ara, és l'entitat cultural més antiga de Mallorca que continua en plena vigència.

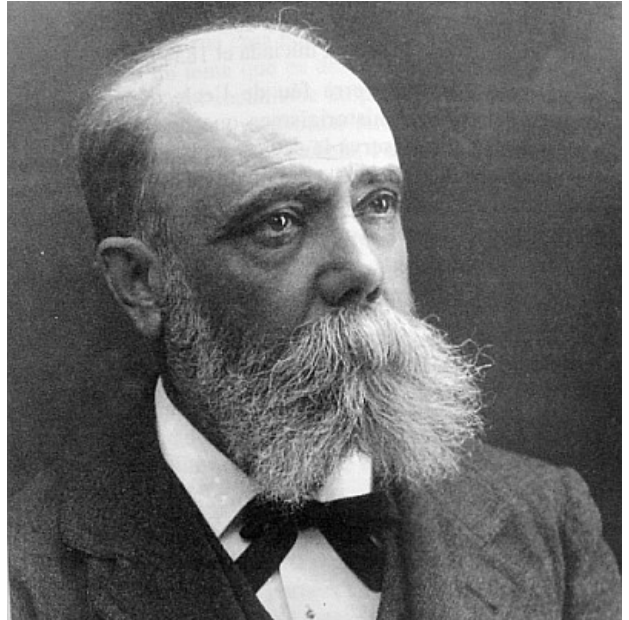
El 1870 fundà la revista *La Ignorància* i col·laborà a *El Àncora*, *Revista Balear*, *Museo Balear* i altres, totes elles de gran ressò en el seu moment. A més, a partir de 1885, en el *Bolletí de la Societat Arqueològica Lul·liana* (BSAL), escriví nombrosos articles sobre l'arqueologia i la història de les Belles Arts a Mallorca.

Quan mossèn Pere Joan Campins i Barceló va ser rector de Porreres (1887-1893) es va proposar la renovació d'algunes parts del temple parroquial i de les seves dependències (presbiteri, sagristia, baptisteri...). En bona part les despeses foren satisfetes per la manda pia de Bàrbara Mora Barceló. Més endavant va iniciar la tasca de reforma del santuari de Monti-sion el qual havia quedat molt malmès i abandonat després del tancament de l'escola de gramàtica i del pas dels missioners de mossèn Cabrera. Encomanà les obres al mestre Ferrà, potser un dels més anomenats a la Mallorca del moment.

Dia 11 de setembre de 1892 es va celebrar dita restauració amb actes litúrgics i lúdics. Hi intervingué mossèn Miquel Costa i Llobera, excels poeta, entre altres personalitats.

La imatge actual que observam en anar a Monti-sion la devem a en Ferrà, atès que va refer la claustra, la capella i altres parts; així com el retaule neogòtic que presideix la capella i que substitueix el barroc anterior.

Endemés, Ferrà presentà dos projectes del cemen-

teri (1890 i 1892), així com la instal·lació d'un paral·lamps a l'església parroquial.

No hi ha dubte que el pas de Bartomeu Ferrà pel nostre poble fou positiu i tenim un lloc entre les moltes obres que de bell nou aixecà o restaurà i que s'espargeixen arreu de l'illa. Tant a Ciutat com als pobles mallorquins la petjada del mestre Ferrà perdura.

Bibliografia (no exhaustiva)

CANTARELLAS CAMPS, Catalina: "*Activitat constructiva i defensa del patrimoni*", La Societat Arqueològica Lul·liana. Una il·lusió que perdura, II, Palma, 2006, 13-36.

FELIU, Juan: *Noticias históricas sobre el santuario de Montesión de Porreras* (Noticias ampliatives sobre la història de Porreras), Palma, 1894, 30, 32 i 75-80.

LULL Estarellas, Maria Antònia: *Urbanisme i arquitectura de Porreres. De la vila medieval a la contemporània*, Porreres, 2010, 133-137.

MUNAR OLIVER, Gaspar: *Història de Porreres, volum II*, Palma, 1977, 273-274.

ROSSELLÓ VAQUER, Ramon: *Noticiari de Porreres (Segles XVI-XX)*, Porreres, 2005, 55 i 56.

QUÈ ÉS SER UN BON ESPORTISTA?

Tomeu Barceló Sansó

Aquest curs al CEIP Climent Serra i Servera ens hem fermat ben fort les sabates i hem omplit la cantimplora amb aigua ben fresca. I és que els nostres nins i nines han elegit "Esport i vida saludable" com a tema per a desenvolupar aquest any. Venim d'un estiu amb unes olimpíades a París i el nostre alumnat no vol quedar enrere, troba que ha de demostrar que Porreres és un poble amb un esperit esportiu i competitiu.

Si una cosa no els fa falta als nostres infants és energia. Hem començat aquest curs 2024-25 amb molta força i empena. Com si d'una carrera de bicicletes es tractés, entreveim alumnes que han sortit a atacar des del primer moment, volen arribar a la meta com més aviat millor, tenen un objectiu clar i no volen perdre temps, no pensen amb el camí que queda sinó que amb cada remada estan una mica més a prop de la meta; altres alumnes han començat amb un ritme suau conscients que el camí és llarg, que és important guardar energies per a quan arribin les etapes de muntanya, etapes feixugues on les cames piquen, l'esquena fa mal i el cim està amunt; i per descomptat tenim aquells que van a ritme de passeig, no volen nirvis, gaudeixen de la carretera, pensen amb els berenars que faran i creuen que la meta és a prop. Cada un té el seu estil i la seva estratègia i totes són igual de vàlides.

En aquest primer trimestre les etapes són bones de dur, però després de Nadal comencen les etapes

dels Pirineus i ens hem de posar les piles. Als qui no han mesurat bé les forces els comencen a pesar les cames, els qui anaven tranquils veuen que han d'accelerar i cada participant ha de començar a adaptar la velocitat a les exigències de la cursa i a les seves condicions. I els mestres estam allà, a prop seu, per a donar-los suport, animar-los, corregir-los i demostrar-los que confiam en ells i que són capaços de menjar-se el món.

Els ensenyam que la vida és com una cursa, hi ha moments que ens demanen esforç i concentració, i d'altres que podem gaudir i relaxar-nos. El mèrit no està amb qui guanya, sinó en participar, en donar-ho tot de nosaltres i en ser bons esportistes. I què és ser un bon esportista? És aquella persona capaç de transmetre valors, de respectar els adversaris, d'aixecar aquell company que ha caigut, de participar en el joc independentment del sexe, raça o cultura dels adversaris i/o companys. Aquest és un veritable esportista.

Per tant, al CEIP Climent Serra i Servera volem formar esportistes. Nins i nines que arribaran a la meta al seu moment i al seu ritme amb valors, amb companyonia, amb il·lusió i amor.

Les curses, com la vida mateixa, tenen aquestes coses. Hi ha trams que les energies flaquegen i se'ns fa llarg el recorregut, pedalejam sols i amb poca convicció; altres trams que el vent ens bufa en contra o que foradam, tot es gira en contra i pareix que algú ens ha enviat una maledicció; però també hi ha altres moments que som capaços de treure forces d'on fa falta i gaudir de la carretera amb esforç, sorprendent-nos a nosaltres mateixos de la perseverança i la força que demostram; i també hi ha trams que ens toca baixar i gaudir de l'aire, del paisatge i que ens ajuden a agafar força per a les pròximes pendent.

Mitjançant aquestes curses aprenem a viure, a no desanimar-nos quan les coses no surten com volem i a no descentrar-nos quan tot ens ve de cara.

**jaume
sastre
soler SL**

m a t e r i a l s d e c o n s t r u c c i ó

**ceràmiques i gres bigues imitació fusta
ciments saques aïllants canonades
lloguer de minicontenidors (Servei a domicili)**

**CARRER NOU, S/N
(SORTIDA CTRA. PORRERES-VILAFRANCA)
07260 - PORRERES
TEL. I FAX: 971 647102**

ENTREVISTA A LES MÀQUINES DE L'ANTIGA IMPREMTA ROSSELLÓ AMB MOTIU DELS 100 ANYS DELS INCIS

Redacció

Qui no ha fet una volta pel poble i ha quedat embadalit davant dels ferros que amaguen uns materials que no se sap molt bé què són quan passa pel cap de cantó del carrer Nou-Josep Maria Quadrado? I si s'hi ha aturat una estona i ha mirat fil prim a través dels ferros, ha arribat a reconèixer les màquines que durant un llarg temps foren imprescindibles perquè la Impremta Roselló pogués funcionar.

I per què no les deixam parlar i que ens expliquin com se senten, què escolten quan passa alguna persona i fa comentaris sobre la seva situació o com veuen elles com passa el temps enmig de la foscor i de la quantitat de trastos que tenen al seu costat.

I així preguntes i més preguntes que ens poden fer elles o que podem fer-nos nosaltres, perquè la petjada que han deixat a tants de papers durant el temps que varen funcionar no pot quedar a l'oblit de cap de les maneres. I molt manco ara, a finals de desembre, quan s'acaba l'any del centenari de l'obertura de la impremta a Porreres. Que, per cert, aquesta data ha passat sense pena ni glòria. Millor dit més pena que glòria. En el silenci del magatzem se senten una rialles iròniques.

I què us pensàveu?

Certament, no pensàvem tenir aquest destí, i més tenint en compte que vàrem ser notícia del diari DBalears el 17 de novembre de 2002. No us podeu imaginar l'alegria que vàrem tenir, després de tants d'anys de ser una eina de feina important, en saber que tendríem un lloc especial a Porreres. Fins i tot, amb la subvenció de 4.443 euros, ens imaginàvem que podríem tornar a funcionar. I ja ho veieu! Bé, millor dit, no ho veieu perquè estam tan arraconades i mal col·locades que és difícil trobar-nos.

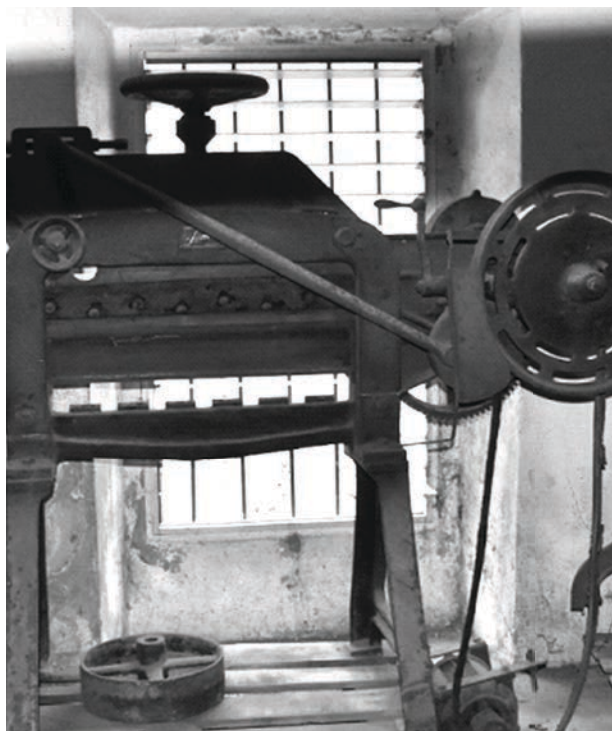
Aquí som la cisalla, la guillotina i la Minerva, que no se sap per què, però estic girada a cap per avall.

Amb nosaltres també vingueren aquí les lletres, els motlles, la màquina de fer forats... però si no ens treuen aviat d'aquí ja no es podrà posar en valor la nostra història.

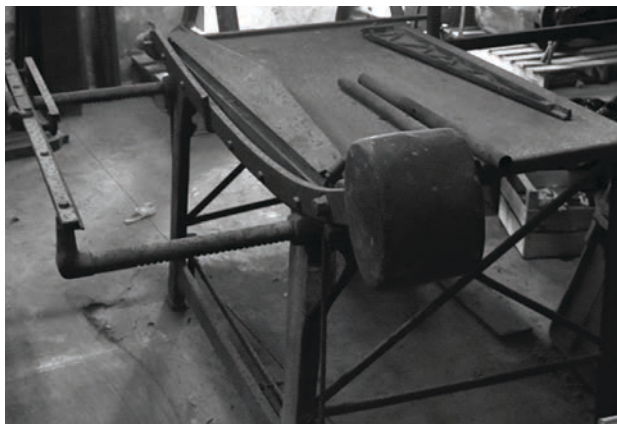
Per cert, no sé si sabeu que ens hem passejat molt: primer vàrem estar al carrer Nou, 8-10. Allà el nostre renou harmònic començava cada dia a les 8 i acabava el capvespre, des de 1924 fins al 1979. Després passàrem al carrer de sa Galla, 12. Tancada l'activitat, a petició dels regidors de la Sala, anàrem a l'escorxador i, finalment, hem acabat aquí.

Un final molt trist d'unes màquines que informaren de les festes, dels actes importants del poble, de qualsevol esdeveniment familiar, de comandes d'altres pobles i que a dia d'avui ens agradaria ser reconegudes com elements d'arqueologia industrial.

Ara ens presentarem:

Som la guillotina, un instrument de tall consistent en una ganiveta que cau guiada per dos muntants verticals. Som la que més visualitzen del carrer Josep Maria Quadrado i la que estic més entretinguda escoltant les converses de la gent que passa pel carrer. Si contàs tot el que sent, podria fer una recull d'històries quotidianes de la vila.

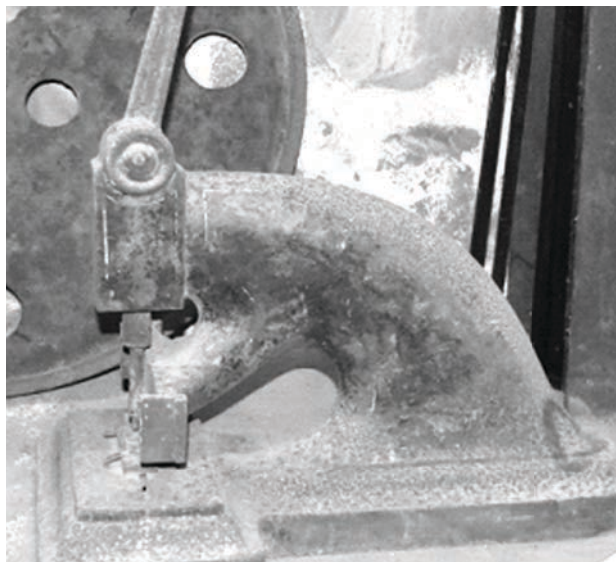
Jo som la cisalla, estic un poc més enrere, em varen deixar mal col·locada i ja us adonau que el rovell m'ha fet malbé.

Jo som la Minerva, la que estic en pitjors condicions, mal col·locada, rovellada, arraconada... i pensar que vaig

imprimir tants d'anys, que vaig ser tan necessària per a tants de moments que, amb tinta i unes bones mans que em manaven o dirigien, era capaç d'imprimir molts de fulls i aviat. No us ho creureu, perquè ara tot ha canviat molt, però antany no aturava.

Jo som la màquina de foradar, però crec que ja no en puc fer cap de forat, aquí a terra, em dona la sensació d'estar abandonada.

I en el silenci del magatzem sent com em parlen, tot el que em transmeten... i m'agrada mirar-les, encara que estiguin fetes malbé; tot i que siguin tan antigues. Però, compte, no és el mateix ser antic que ser vell, els estris antics s'han de guardar perquè formen part de la memòria col·lectiva d'un poble, que si no vol oblidar ha de mantenir viva la seva remembrança.

El meu record de cada una és molt diferent. I elles ho perceben. Tenc un sentiment de tristesa especial en aquest any del centenari perquè no heu tingut una millor celebració. Però no deixarem que se us obliidi, perquè per això, encara hi ha persones que us recordam amb enyorança i us miram quan passam per la finestra per a fer memòria d'un temps que ja no tornarà, però que no deixarem de bregar per a aconseguir que tengueu un lloc més digne, com us mereixeu.

A veure si en celebrar els 200 anys de la Impremta Rosselló ja no som aquí! Totes les màquines s'han posat a riure. A veure si serà veritat.

EL FUTBOL, LA SEVA PASSIÓ

Cristina Sorell Adrover

Antònia Maria Suñer Mora fou, aquest mes de desembre passat, seleccionada per a jugar amb la Selecció Balear Femenina Sub 14 i convocada a participar al Campionat d'Espanya de Seleccions Autònòmiques de Futbol Femení, que es dugué a terme, també aquest mes de desembre passat, a Vigo.

N'Antònia Maria és una joveneta de tretze anys que gaudeix practicant l'esport que des de ben petita l'apassiona, el futbol. És filla de n'Antònia Mora i d'en Mateu Suñer, per tant, com diu ella «som mig llucmajorera, mig porrerenca».

Recorda perfectament el seu primer contacte amb aquest esport, quan amb tan sols quatre anys, un cop acabava de dinar, tenien per costum ella i els seus cosí jugar-hi, a més de fer-ho també als patis de l'escola. Així fou com demanà al seus pares que l'apuntassin als entrenaments. De bones a primeres ells consideraren que era massa petita per a iniciar-se amb

aquest esport d'equip tant competitiu i l'inscriviren a pàdel, però poc temps després ella els digué: «el pàdel m'agrada, però el futbol m'encanta». I així fou, als cinc anys va començar a jugar amb l'Espanya de Lluçmajor, club amb el qual ha jugat tots aquests anys i fins a l'actualitat.

Una nina entre nins, ja que sempre ha format part d'equips mixtos on ella ha estat l'única al·lota. Afirmar que aquest fet mai li ha suposat cap problema, tot el contrari, mai s'ha considerat diferent, a més de sentir-se en tot moment respectada i valorada tant pels seus companys com pel propi Club. De fet, a la temporada 18-19, el Club li atorgà el premi al respecte i, a la temporada 22-23, també se li concedí el premi a l'esforç. Tot plegat demostra que n'Antònia Maria no sols ha crescut com a jugadora, sinó també com a persona i s'ha convertit en una jove divertida, sociable, responsable i molt amiga dels seus amics.

Fa dos anys ja fou seleccionada per la Selecció Balear Femenina, però en aquella ocasió no va ser convocada per a participar al campionat d'Espanya. Això fa que ara mateix tengui una gran satisfacció per haver acabat d'aconseguir un dels seus somnis.

Gran seguidora del Real Madrid i de Cristiano Ronaldo. Quan se li demana quins són els seus somnis, no dubta en respondre: «ser fitxada pel Real Madrid». I pel que fa referència al futbol femení, cal assenyalar que encara que sí que coneix algunes de les jugadores populars a nivell Nacional, no les segueix, ja que ella

és el futbol masculí que segueix.

Malgrat el Club Ilucmajorer sigui el que l'ha vist néixer, créixer i s'hi senti tant a gust, sap que d'aquí a uns anys no podrà continuar jugant en ell i haurà de cercar alternatives, donat que el seu Club no té equip femení. Però no està preocupada, ja que a Mallorca hi ha altres Clubs que sí que tenen equips femenins de les seves categories, com el Collerense, Baleares, etcètera.

Enhorabona, Antònia Maria per les fites aconseguides i que puguis continuar gaudint fent tot allò que tant t'agrada!

EL PORRERENC LLUÍS MELIÀ NICOLAU AL CAMPIONAT D'ESPANYA DE SELECCIONS AUTONÒMIQUES

Redacció

El porrerenc Lluís Melià Nicolau, del CB Porreres Campos, ha estat escollit per a participar en el campionat d'Espanya de seleccions autonòmiques com a membre de la selecció balear categoria cadet, juntament amb els seus companys Marc Polonyi i Miquel Escales.

EL LLUM D'OLI TAMBÉ ÉS VOSTRE

T'agradaria veure publicada la teva opinió al Llum d'Oli? Tens alguna queixa, suggeriment o proposta? Vols col·laborar amb nosaltres? Ara pots fer-ho a través de l'adreça llumdoliporreres@gmail.com, o en persona quan ens topis pel carrer!

Si t'interessa, pots consultar els números anteriors en format digital a l'apartat «Llum d'Oli» de la nostra web www.agrupaciocultural.porreres.cat

Volem ser la veu del poble! El Llum d'Oli és cosa de tothom!

Matances del Grup Foganya de l'any 1989

D'esquerra a dreta Maria Tomàs Barceló *Biscaina*, Catalina Trobat Nicolau *Cudem*, Francisca Sagreras Sorell, Margalida Barceló Nicolau i Bàrbara Mestre Mora. Fotografia de l'arxiu de fotografies del Grup Foganya.